

PROJEKTS WellTo

DARBA VIDĒ BALSTĪTO MĀCĪBU MEDIATORA ROKASGRĀMATA

WP5

Sagatavojis: ITPIO

SATURS

I. PROJEKTA PAMATOJUMS	4
II. DVB MEDIATORU ROKASGRĀMATAS GALVENIE MĒRĶI	4
III. DVB: STUDENTU PRASMJU UZLABOŠANAS STIMULĒŠANA	5
IV. DVB MĀCĪBU MEDIATORS	6
1. DVB MĀCĪBU MEDIATORA DEFINĪCIJA	6
2. MEDIATORA LOMA UN PIENĀKUMI	6
3. GALVENIE UZDEVUMI UN DVB MEDIATORU SERTIFIKĀCIJA – PIELIKUMS 1	6
V. DVB APMĀCĪBU PROCESA UN ATBALSTA INSTRUMENTU IEVIEŠANA	8
1. SAGATAVOŠANĀS	8
1.1. Ar dvb mācībām saistītā likumdošana (katrai dalībvalstij)	8
1.1.1 ar dvb mācībām saistītie tiesību akti bulgārijā	8
1.1.2 Ar dvb mācībām saistītie tiesību akti Latvijā	10
1.1.3 ar dvb mācībām saistītie tiesību akti slovākijā	13
1.1.4. Ar dvb mācībām saistītie tiesību akti Slovēnijā	16
1.2.STUDENTU ZINĀŠANAS – PII STUDENTU/PRAKTIKANTU INDIVIDUĀLĀS ĪPAŠĪBAS – PIELIKUMS 2 UN PIELIKUMS 3 21	
1.3. Uz studentu vērsta mācības	22
1.4. WELLNESS TŪRISMA NOZARES SPECIFIKA ATTIECĪBĀ UZ DVB IEVIEŠANU	23
1.5. DARBA VIETAS SPECIFIKA UN DARBA IZPILDES PRASĪBU DEFINĒŠANA – PIELIKUMS 4	25
1.6. dvb aspekti – visu dalībnieku priekšrocības – pielikums nr. 5	32
2. Īstenošanas posms – pielikums 6 līdz 8	35
2.1. PASĀKUMI VEIKSMĪGAI Sadarbībai STARP UZŅĒMUMIEM UN PI iestādēm dvb mācību PLĀNOŠANĀ, ORGANIZĒŠANĀ UN UZRAUDZĪBĀ	36
2.2. internacionālās mobilitātes dvb mācībās	36
3.atzīšana un sertifikācija	37

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

VI. KVALITĀTE DVB MĀCĪBĀS – KVALITĀTES STANDARTI UN UZLABOŠANA – PIELIKUMI NO 9 LĪDZ 11	37
VII. LABĀS PRAKSES PIEMĒRI UZŅĒMUMU UN PI IESTĀŽU SADARBĪBAI DVB MĀCĪBU NODROŠINĀŠANAI	39
1. WELLNESS SEKTORĀ (VISMAZ 1 PIEMĒRS KATRAI PARTNERVALSTIJ)	39
VIII. WELL TOO PLATFORMAS IZMANTOŠANA, KĀ EFEKTĪVS INSTRUMENTS EIROPAS WELLNESS TŪRISMAPRASMJU TĪKLA DARBĪBAS ATBALSTAM	43
IX. KOPSAVILKUMS	43
X. PIELIKUMI:	44
1. PIELIKUMA PARAUGS DVB MEDIATORU SERTIFIKĀCIJAI	46
2. PIELIKUMA PARAUGS STUDENTA PAŠNOVĒRTĒJUMAM	47
3. PIELIKUMS STUDENTA PRASMJU NOVĒRTĒJUMS, KO AIZPILDA SKOLOTĀJS	48
4. PIELIKUMS DARBA VIETAS APRAKSTS UN DARBA IZPILDES PRASĪBAS	49
5. PIELIKUMS PARAUGS STARPNIECĪAS LĪGUMAM SATRP MEDIATORIEM, PII SNIEDZĒJIEM UN UZŅĒMUMIEM	51
6. PIELIKUMS PARTNERVALSTU LĪGUMA PARAUGS STARP PII SNIEDZĒJIEM UN UZŅĒMUMIEM	52
7. PIELIKUMS STUDENTU MĀCĪBU LĪGUMS	53
8. PIELIKUMS DVB PROCESA ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA	55
9. PIELIKUMS IZGLĪTOJAMĀ KOMPETENČU NOVĒRTĒŠANA	56
10. PIELIKUMS IZGLĪTOJAMĀ PRASMJU NOVĒRTĒŠANA	57
11. pielikums Galīgais novērtējums	58

I. PROJEKTA PAMATOJUMS

Galvenie projekta mērķi ir šādi:

- kopīgas kvalifikācijas izstrāde — Wellness centra administrators, kas atspoguļo apakšnozares pašreizējās un vidēja termiņa vajadzības zināšanu, prasmju un kompetenču ziņā;
- nodrošināt vienotus kvalitātes standartus kvalifikācijas ieviešanai skolā un DVB;
- nodrošināt efektīvu sadarbību starp PII un Wellness tūrisma uzņēmumiem DVB mācību plānošanā, organizēšanā, izpildē, sasniedzamo rezultātu atzīšanā un sertificēšanā, tostarp, ja to nodrošina starpvalstu mobilitāte;
- radīt nosacījumus kopīgās kvalifikācijas oficiālai atzīšanai partnervalstīs (izņemot Vāciju);
- nodrošināt priekšnosacījumus ilgtspējīgas kopīgas kvalifikācijas ieviešanai partnervalstīs un ārpus tām.

Projekta galvenās mērķgrupas ir šādas: profesionālās izglītības iestādes tūrisma jomā; Wellness tūrisma uzņēmumi; nozares tūrisma organizācijas; PII skolotāji un uzņēmuma pasniedzēji šajā nozarē; PII studenti; valsts kvalifikācijas iestādes ārpus partnerības.

Projekta īstenošana pozitīvi veicinās:

- stiprinās saikni starp PII un faktiskajām darba tirgus vajadzībām;
- stiprināt uzņēmumu atbalstu DVB nodrošināšanā;
- attīstīt visu partneru savstarpējo uzticēšanos, lai nodrošinātu labāku pārskatāmību, salīdzināmību un kvalifikācijas savstarpēju atzīšanu;
- saskaņot īpašo prasmju vajadzības ar darba tirgus vajadzībām partnerattiecībās iesaistītajās valstīs/reģionos;
- palielināt PII audzēkņu nodarbināmību, izmantojot DVB mācību un mobilitāšu iespējas;
- izveidot reģionālu, kā arī starptautisku tīklu, lai nodrošinātu izglītojamo mobilitāti;
- tūrisma nozares konkurētspējas palielināšana, nodrošinot PII absolventu augstu nodarbinātību, atbilstoši nozaru vajadzībām;
- uzlabot PII pievilcību;
- nodrošināt PII audzēkņiem labsajūtas tūrismā kvalitatīvas un specifiskas prasmes, zināšanas un kompetences, kas var atvieglot uzņēmumu konkurētspēju un potenciālo darba ņēmēju pielāgošanos konkrētā darba tirgus prasībām.

II. DVB MEDIATORU ROKASGRĀMATAS GALVENIE MĒRĶI

DVB mācību mediatoru ieviešana ir vērsta uz to, lai nodrošinātu operatīvu komunikāciju starp PII un wellness tūrisma centriem DVB mācību plānošanā un ar organizāciju saistītos jautājumos.

Lai nodrošinātu veiksmīgu starpnieka darbu, WellTo projekta WP5 ietvaros tiek izstrādāta DVB mediator rokasgrāmata.

Tā ir noderīga rokasgrāmata, kas ļauj lasītājam pakāpeniski plānot, organizēt un nodrošināt efektīvu DVB procesu. Tā piedāvā konkrētus ieteikumus un vadlīnijas mediatoriem, lai uzlabotu viņu zināšanas un kompetenci.

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Medoatori var palīdzēt veicināt veiksmīgu DVB mācību procesu, atceroties: mācībām jābūt vērstām uz mērķi; cilvēki mācās praktiski darbojoties; izglītojamo aktivitātei un ieinteresētībai jābūt augstai. Rokasgrāmatas sagatavošana ir vērsta uz to, lai palīdzētu mediatoriem uzlabot zināšanas un prasmes šajā procesā.

Tas jāizmanto, īstenojot visu starpnieka darbu, tostarp šādas darbības: programmu plānošana un novērtēšana, administrēšana un pārvaldība, apmācība un darba koordinēšana, vadība un konsultēšana utt.

Rokasgrāmatā ir iekļauti piemēri un būtiska informācija par visām projekta partnervalstīm. Ir aprakstītas DVB mediators galvenās iezīmes, tostarp DVB mediators definīcija, lomas un pienākumi, galvenie uzdevumi. Ir izskaidrota DVB mācību procesa īstenošana, kā arī dažas labās prakses attiecībā uz sadarbību starp uzņēmumiem un PII sniedzējiem DVB procesa īstenošanā projekta partnervalstīs.

III. DVB: STUDENTU PRASMJU UZLABOŠANAS STIMULĒŠANA

DVB mācības ir ārpus skolas esošs process, kas efektīvi integrē mācību programmu un apmācību ar pieredzi darba vietā, lai veicinātu mācīšanos un attīstītu spēcīgas praktiskās un teorētiskās zināšanas, izmantojot darba pieredzi kā mācību avotu. Tā izceļ studentu/darbinieku kā izglītojamo, nodrošina prasmju pilnveidošanu, izmantojot alternatīvas izglītības un apmācības metodes. DVB mācības uzlabo studentu izpratni par teorētiskām zināšanām, pielietojot tās darba vidē.

DVB mācības profesionālajā izglītībā izmanto, lai attīstītu pamata darba paradumus, profesiju identitāti un specifiskas profesionālās kompetences. Tomēr, pateicoties savai pievilcībai kā jaudīgai mācīšanās formai, to var izmantot arī plašākam izglītības mērķu lokam. Visiem jauniešiem ir vajadzīgs atbalsts, lai pārietu no izglītības uz nodarbinātību. Piedalīšanās DVB mācībās var palīdzēt jauniešiem karjeras izvēlē. Šāda mācīšanās var palīdzēt jauniešiem attīstīt attieksmi un prasmes, kas nepieciešamas darba vietā.

Prasmes mācīties darbā ir svarīgas, lai mudinātu cilvēkus būt pozitīviem attiecībā uz savu karjeras attīstību un vēlmi turpināt izglītoties. Šāda vide rada lielākas izredzes būt pozitīvi noskaņotiem pret mācīšanos un pozitīvi izturēties pret savu turpmāko karjeras attīstību.

Darba vidē balstītu mācību priekšrocība ir arī tā, ka studenti var mācīties, tuvāk savai dzīves vietai. Elastīgi un pielāgoti mācību moduļi, kursi un programmas, kas atbilst uzņēmuma vai nozares prasībām pēc prasmēm un zināšanām, ir nepārprotami pievilcīgi studentiem, jo tos neierobežo standarta studiju programmas.

DVB un/vai tuvu reālām simulācijām organizētas mācības, sniedz audzēkņiem iespēju attīstīt vispārējo gatavību un izpratni par darba pasauli. Tas palīdz attīstīt izpratni par darba pieprasījumu un darba devēju vēlmēm un galu galā atbalsta efektīvu pāreju no mācībām uz darba tirgu. Šie pasākumi ļauj jaunajiem studentiem "izgaršot" dažādas profesionālās jomas pirms formālās pārejas no izglītības uz nodarbinātību, ļaujot viņiem attīstīt savas nodarbinātības prasmes un izbaudīt atšķirīgu darba vidi, pirms pieņemt konkrētus lēmumus par karjeras attīstību. Iesastoties DVB mācībās, studenti var attīstīt savas profesionālās iemaņas kopā ar studijām, ļaujot viņiem praksē pielietot teorētiskās zināšanas.

Iespēja praksē apgūt praktiskās iemaņas nevis izmantot skolā pieejamos simulātorus ir motivācijas instruments un dzinulis, lai turpinātu mācību procesu un iegūtu pilnīgu izpratni un meistarību par apgūto.

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Šajā kontekstā DVB mācību process piedāvā izglītojamo prasmju uzlabošanu tūrisma nozarē, izmantojot mācību programmas, kas paredzētas galvenokārt jauniešiem, kuri vēlas iekļūt darba tirgū un iegūt kvalifikāciju, vienlaikus pildot amata pienākumus.

IV. DVB MĀCĪBU MEDIATORS

1. DVB MĀCĪBU MEDIATORA DEFINĪCIJA

Mediators ir atbildīgs par to, lai praktiskā apmācība būtu saskaņota ar DVB izglītības programmas mācību programmu un sasniedzamajiem mācību rezultātiem. Efektīva koordinācija prasa lielu plānošanu un piepūli, taču tas ir tā vērts. Kad tas izdodas, studenti attīsta darba iemaņas, ko citādi būtu bijis grūti sasniegt. Katrs panākums apliecina DVB programmas nepieciešamību un mediators vērtību. Mediatoram jābūt vismaz tehniskajai izglītībai un profesionālajai pieredzei attiecīgajā jomā. Mediatoram jābūt:

- Uzmanīgam un uzticamam.
- Prasmīgam labu savstarpējo attiecību veidošanā
- Studentu “advokātam”
- Efektīvi jāpārvalda laiku un resursus
- Efektīvam komunikatoram
- Novērotājam
- Gudram lēmumu pieņēmējam
- Inovatīvam un radošam
- Atbildīgam un pašdisciplinētam
- Pastāvīgi jāizglītojas profesionālajā jomā

2. MEDIATORA LOMA UN PIENĀKUMI

DVB mācības notiek ārpus profesionālās izglītības iestādes, uzņēmumos, mediators organizē visu, kas nepieciešams, lai mācības varētu notikt. Tās ir skolu kontaktpersonas, kas ir atbildīgas par kvalitatīvu darba vietu atrašanu, individuālā mācību plāna izstrādi, līgumu parakstīšanu ar darba devējiem, praktiskās apmācības uzraudzību un novērtēšanu un praktiskās apmācības saskaņošanu ar profesionālās izglītības programmas saturu un sasniedzamajiem mācību rezultātiem. Mediators atbalsta izglītojamo pastāvīgu profesionālo attīstību uzņēmumā un uzlabo viņu darba apstākļus. Profesionālās izglītības kvalitātes un pievilcības nodrošināšana ir svarīga gan saistībā ar darba tirgum vajadzīgo kompetenču apguvi, gan profesionālās izglītības kvalitāti, DVB mācību mediatoram šajā ziņā ir būtiska nozīme nodrošinot efektīvu koordināciju, kas prasa lielu plānošanas un darbu.

3. GALVENIE UZDEVUMI UN DVB MEDIATORU SERTIFIKĀCIJA – PIELIKUMS 1

Tā kā mediatori ir skolu kontaktpersonas, viņu mērķis ir veicināt sadarbību starp profesionālās izglītības sniedzējiem un uzņēmumiem, tādējādi nodrošinot sistemātisku sadarbību un veiksmīgu skolu un uzņēmumu partnerību. Šajā sakarā mediators galvenie uzdevumi DVB procesa īstenošanā

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

ietver ārpus skolas (uzņēmumā vai starpuzņēmumu mācību centros) esošo izglītojamo praktiskās apmācības plānošanu, organizēšanu un uzraudzību. Katrā darba posmā uzdevumus var sadalīt šādi:
Programmas plānošana un novērtēšana, administrēšana un pārvaldība

Mediators:

- Uzsāk un izpēta DVB mācību programmas īstenošanas iespējas
- Izstrādā programmas mērķus un atbildību
- Izstrādā un iesniedz rakstiskus individuālos mācību plānus un līgumus
- Iekļauj studentu pašizglītošanos izpēti un plānošanu uz komandu orientētā pieejā karjeras attīstībai
- Plāno programmu, lai tajā iekļautu turpmākus uzlabojumus un atkārtotu novērtēšanu
- Cieši sadarbībojas ar pedagogiem
- Sagatavo, administrē un analizē studentu un darba devēju novērtējumu
- Sagatavo un analizē DVB mācību perioda beigu ziņojumus
- Nodrošina atbildību attiecīgajiem valsts darba likumiem un noteikumiem
- Efektīvi pārvalda resursus, tostarp iekārtas un aprīkojumu
- Nodrošina izglītojamo drošību un veselības aizsardzību saskaņā ar attiecīgajiem darba tiesību aktiem un noteikumiem
- Saglabā mācību iespējas studentiem invalīdiem un sociāli nelabvēlīgā situācijā esošiem

Instrukcija un darba koordinēšana

Mediators:

- Novērtē, izvēlas un DVB mācību vietas sadarbībā ar uzņēmumiem un audzēkņiem
- Informē uzņēmuma DVB vadītājus par viņu lomu un pienākumiem
- Izveido, pārrauga un pielāgo individuālos mācību plānus sadarbībā ar darba devēju un studentu
- Palīdz uzņēmuma DVB vadītājiem izstrādāt mācību metodes darbam ar studentiem
- Pārrauga studentu progresu, veicot regulārus apmeklējumus darba vietā
- Pārziņa valsts darba, drošības un veselības aizsardzības tiesību aktus
- Novērtē audzēkņus DVB mācību vietā

Ieteikumi un apstiprināšana

Mediators:

- Iesaka potenciālos DVB programmas dalībniekus
- Sniedz audzēkņiem materiālus karjeras izglītībai
- Sniedz ieteikumus apmācībai darba vidē (studenti ar īpašām vajadzībām, talantīgi un apdāvināti, nelabvēlīgā sociālā situācijā esoši un riskam pakļauti studenti)
- Palīdz studentiem attīstīt labus darba ieradumus
- Atīstīt un koordinēt darba pieredzi, kas veicina dažādas darba iespējas. Noteikt, kad studentiem nepieciešamas citu darbinieku un ekspertu konsultācijas
- Palīdzēt studentiem noteikt savas spējas darba tirgū
- Palīdzēt darba vietas meklēšanā
- Rakstīt rekomendācijas vēstules studentiem

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Profesionālā loma, aktivitātes un attīstība

Mediators:

- Paskaidro DVB mācību filozofiju, ieskaitot mediatora lomu
- Uztur ētikas standartus
- Veicina tādu darba vietas mikroklimatu, kurā darbinieki sadarbojas ar citām disciplīnām, lai audzēkņim sniegtu plašāku pieredzi

WellTo projekta ietvaros ir izveidota interneta platforma caur kuru tiks organizētas projektā paredzētās mobilitātes un projektam piesaistīto DVB mediatoru sertifikācija. Šie mediatori palīdzēs koordinēt mobilitātes, kas saistītas ar WellTo projektu. Platforma palīdzēs starptautisko kontaktu dibināšanai – uzņēmumiem piesaistīt praktikantus no citām valstīm, bet skolām nodrošināt apmaiņas programmas partnervalstīs saviem audzēkņiem

Savukārt, lai kļūtu par DVB mācību vadītāju uzņēmumā, Latvijā balstoties uz Ministru kabineta noteikumiem nr. 484 vajadzīga profesionālā izglītība, pieredze nozarē un jāiziet vismaz 32h pedagoģijas apmācības.

V. DVB APMĀCĪBU PROCESA UN ATBALSTA INSTRUMENTU IEVIEŠANA

1. SAGATAVOŠANĀS

1.1. AR DVB MĀCĪBĀM SASITĪTĀ LIKUMDOŠANA (KATRAI DALĪBVALSTIJ)

1.1.1 AR DVB MĀCĪBĀM SAISTĪTIE TIESĪBU AKTI BULGĀRIJĀ

Bulgārijā valsts politiku attiecībā uz profesionālo izglītību (PI) koordinē Izglītības un zinātnes ministrija. Pirmsskolas un skolu izglītības likums (2015) un grozījumi PI likumā (2016) pārveidoja PI skolu tīklu un palielināja DVB mācību īpatsvaru PI. Tā ieviesa arī elastīgāku divpakāpju vidējo izglītību.

Galvenie PI nodrošinātāji ir valsts, pašvaldību vai privātskolas, profesionālās vidusskolas, mākslas un sporta skolas, PI koledžas, kā arī licencēti profesionālās izglītības centri. Valsts izglītības standarti precizē PI kvalifikāciju saturu (prasības kandidātiem; profesijas apraksts; sasniedzamie mācību rezultāti; prasības mācību iestādēm; prasības pasniedzējiem). Uz Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūru (EKI) atsaucas četri valsts PI kvalifikācijas līmeņi. Tiesiskajā regulējumā ir nodalīti seši sākotnējo un pastāvīgo PI programmu veidi (saukti par “pamatprogrammām”), kas nosaka EKI līmeņus, vecuma un iekļūšanas prasības un regulē izglītības formu, saturu un ilgumu.

DVB mācības veido ievērojamu daļu (50% līdz 70% vai vairāk) no visām PI programmām. Lielāko daļu piedāvā skolas, un DVB mācību īpatsvars samazinās salīdzinājumā ar programmas līmeni. Kopš 2014. gada ir sākusies duālās PI attīstība. Praktiska apmācība uzņēmumā ar teorētiskiem laikposmiem skolā vai citā PI iestādē. Skolas vecuma izglītojamais apmāca uzņēmumi vismaz divas līdz trīs dienas nedēļā, noslēguma kurss/klasēs (3., 4. kurss vai 11. un 12. klase). Gan skolas

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

vecuma izglītojamie, gan pieaugušie saņem atalgojumu no darba devēja. Lai gan tiesību akti veicina duālo PI, tās īstenošana joprojām lielākoties ir atkarīga no projektu finansējuma.

Sociālajiem partneriem ir lēmumu pieņemšanas un padomdevēja loma PI veidošanā ar Bulgārijas Ekonomikas un sociālo lietu padomes, kā arī citu valstu padomju starpniecību. Darba devēji aktīvi iesaistās valsts izglītības standartu izstrādē un atjaunināšanā, kas ir PI valsts aģentūras koordinēts process. Darba devēju organizāciju un arodbiedrību pārstāvji ir PI nodrošinātāju izveidotās eksaminācijas padomes locekļi.

Duālā apmācība uzlabo praktiskās prasmes, palielina PI pievilcību un atvieglo pāreju uz darba tirgu. Tam ir liela politiskā nozīme valsts līmenī, jo pēdējos četros gados ir izstrādāti būtiski tiesību aktu grozījumi šajā jomā.

Bulgārijas iestādes sadarbojās ar Šveices partneriem, lai izveidotu valsts modeli duālās PI sistēmas ieviešanai (DOMINO projekts). Daži no galvenajiem secinājumiem attiecībā uz duālo apmācību veicina uzņēmējdarbības un PII partnerības reģionālā un vietējā līmenī attiecībā uz profesijām, kas ir prioritāras reģionālajai un vietējai ekonomikai.

Duālo apmācību atbalsta pašvaldības un sociālie partneri, un tā ir sākumposmā, lai to ieviestu skolu mācību programmās. Tiesiskais regulējums (PI likums un tiesību akti) šajā politikas jomā ļauj izglītojamajiem iegūt PI kvalifikāciju.

Galvenā uzmanība pašreiz tiek pievērsta PI studentu mācekļa praksei, to reglamentē PI likums. Praktiskās mācības uzņēmumā mijas ar teorētiskās apmācības periodiem skolā vai citā PI iestādē. Teorijas un prakses sadalījums ir atkarīgs no PI kvalifikācijas līmeņa un duālās apmācības kvalitāte ir atkarīga no vairākiem aspektiem: mācību metodēm, cilvēkresursiem, uzņēmēju iesaistes, likumdošanas priekšnosacījumiem, pasniedzēju apmācības, mācību iespējām utt.

Juridiskais pamats

- PI likumā ir ieviesta duālā apmācība
 - Duālā apmācība jāorganizē saskaņā ar valsts izglītības standartiem profesionālo kvalifikāciju iegūšanai profesijās, kas iekļautas profesionālās izglītības un apmācības profesiju sarakstā
 - Darba likumā ir ieviesti attiecīgi grozījumi saistībā ar duālo apmācību
 - Izglītības un zinātnes ministrijas izdotie Noteikumi Nr. 1 (2015. gada septembris) par noteikumiem un nosacījumiem duālās apmācības nodrošināšanai nosaka, ka darba devējiem katra izglītojamajam jānodrošina mentors vai instruktors
 - Valsts līmenī pastāv mentoru apmācības programma. Kārtība 09-97/02 .04 .2019 Izglītības un zinātnes ministrijas izveidoja mācību programmu mentoriem duālās izglītības formā. Šī programma ietver prasības apmācības ilgumam, saturam un sasniedzamajiem mācību rezultātiem
 - Ekonomikas ministrijas Noteikumi Nr. 04-4 (2019. gada 8. novembris) nosaka nosacījumus darba devēju reģistra izveidei un uzturēšanai, kas attiecas uz prasībām duālās apmācības partnerībām
- Viens no būtiskākajiem aspektiem ir mentoru un skolotāju loma un viņu partnerība mācību procesā. Šajā sakarā ir dažas novatoriskas duālās apmācības iezīmes, lai veicinātu sadarbību mācību procesā:

a) tiesību aktos tika izveidots amats "skolotājs-metodiķis", kas savieno PI skolas un uzņēmumus (DOMINO projekts). Skolotājs-metodiķis apvieno mentorus, kas ir uzņēmuma darbinieki un piedalās praktiskās apmācības mācību programmas izstrādē;

b) Mentoru apmācības programmu ar obligātu zināšanu un prasmju saturu apstiprināja Izglītības un zinātnes ministrija.

Vēl viens nozīmīgs faktors ir tas, ka mācību programmu var pielāgot atbilstoši konkrētajai tautsaimniecības nozarei un praktikanu individuālajām vajadzībām (izglītība, kvalifikācija, profesionālā pieredze u.c.). Mācību ilgums ir 32 mācību stundas, kas ir sadalītas 14 teorijas un 18 praktiskajās nodarbībās. Mācību programma rada dažādu prasmju kompleksu: sociālās, organizatoriskās, metodiskās, vadības prasmes.

Saskaņā ar DVB mācību regulu Bulgārijā ir dažas problēmas.

- Tiesību aktos ir daži neatrisināti jautājumi, kas saistīti ar apmācības kvalitātes nodrošināšanu, jo īpaši profesionālās izglītībā
- Tiesību aktos nav reglamentēts jautājums, kas attiecas uz laika posmu, kad skolēnam ir brīvlaiks no skolas, vai uzņēmumam viņi jālaiž atvaļinājumā
- Tiesību aktos netiek regulēti līgumsodi par darbaudzinātājiem, ja nav iespējams izpildīt mentora uzdevumus vai jautājumus, kas saistīti ar iespējamiem zaudējumiem, ko uzņēmumam nodarījuši praktikanti.
- Duālajām mācībām nav kvalitātes standartu
- Nav iespējas izvērtēt mentoringa prasmes

Citi svarīgi aspekti:

1. Nav digitālās platformas, tērzētavas vai citas mūsdienīgas IT platformas saziņai un sadarbībai starp mentoriem un duālās PI sniedzējiem.
2. Nav mehānisma, lai pārbaudītu uzņēmuma piemērotību studentu un jauniešu uzņemšanai apmācībā.
3. Ir neliela pieredze duālās apmācības īstenošanā pieaugušo izglītībā. Pastāv šādas juridiskas iespējas, bet tās galvenokārt īsteno saskaņā ar Nodarbinātības veicināšanas akta 46. a pantu.

1.1.2 AR DVB MĀCĪBĀM SAISTĪTIE TIESĪBU AKTI LATVIJĀ

Šobrīd Latvijā profesionālajā izglītībā augsta līmeņa prioritāte ir darba vidē balstītas mācību sistēmas ieviešana. Tā izriet no nepieciešamības tuvināt profesionālo izglītību uzņēmējdarbības pasaulei un nodrošināt kvalificēta darbaspēka sagatavošanu ar zināšanām un prasmēm, kas atbilst darba tirgus vajadzībām un valsts ekonomikai, palielināt kvalificētu absolventu skaitu ar PI kvalifikāciju un kopumā uzlabot jauniešu nodarbinātību.

2013./14. gadā tika uzsākts pilot projekts, lai risinātu nepilnīgo tiesisko regulējumu, saistībā ar nepietiekamo profesiju piedāvājumu darba tirgū un zemo darba devēju iesaisti mācību procesā.

Grozījumi PI likumā, ko Saeima pieņēma 2015. gada 23. aprīlī, nosaka DVB apmācības kā vienu no veidiem profesionālās izglītības apmācības īstenošanai.

Pēc PI likuma grozījumiem 2016. gada 15. jūlijā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 484 "Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības". Šajos noteikumos ā ir noteikti PI

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

iestāžu un darba devēju uzdevumi, tiesības un pienākumi DVB mācību īstenošanā, kā arī nozaru ekspertu padomju pienākumi, koordinējot un uzlabojot uzņēmumu sadarbību ar izglītības iestādēm, lai nodrošinātu PI atbilstību darba tirgus vajadzībām. MK noteikumu 10. pants nosaka profesionālās un pedagoģiskās prasības DVB mācību vadītājiem uzņēmumos: personai ir Latvijas Amatniecības kameras piešķirta amata meistara kvalifikācija un attiecīgs meistara prakses sertifikāts vai personas pedagoģiskā kompetence, profesionālā izglītība nozarē un pieredze .

Ministru kabineta noteikumi un vadlīnijas DVB mācību organizēšanai un ieviešanai nosaka, lai organizētu darba vidē balstītas mācības, izglītības iestādei papildus dokumentācijai, kas obligāta profesionālās izglītības iestāžu pedagoģiskā procesa un eksaminācijas centru profesionālās kvalifikācijas ieguves organizēšanai, ir nepieciešami šādi dokumenti (turpmāk – mācību dokumenti):

1. īstenošanas plāns, kurā noteikts darba vidē balstītu mācību ietvaros īstenotas izglītības programmas apjoms uzņēmumā:

1.1. vismaz 25 procenti no kopējā izglītības programmas apjoma, neieskaitot kvalifikācijas praksi, izņemot šo noteikumu 6.1.2. apakšpunktā minētās programmas;

1.2. vismaz 25 procenti no kopējā izglītības programmas apjoma arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās pēc pamatzglītības ieguves;

2. individuālais plāns, kas paredz veikt konkrētu īstenošanas plāna daļu;

3. mācību līgums par individuālā plāna īstenošanu (turpmāk – mācību līgums), kurā paredzēta kārtība, kādā veicami grozījumi līgumā un izbeidzama līguma darbība;

4. līgums par izglītojamā apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem individuālā plāna īstenošanas laikā;

5. līgums par izglītojamā civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu individuālā plāna īstenošanas laikā.

MK noteikumi Nr.484 nosaka visu iesaistīto pušu tiesības un pienākumus:

1. Izglītības iestāde:

1.1. sadarbībā ar uzņēmumu izstrādā un apstiprina katram izglītojamam individuālo plānu atbilstoši īstenošanas plānam, nosakot izglītības programmas profesionālā satura teorijas un prakses proporciju izglītības iestādē un uzņēmumā;

1.2. nodrošina vai akceptē izglītojamā izvēlētu uzņēmumu individuālā plāna īstenošanai, ievērojot šo noteikumu 8.1. un 8.3. apakšpunktu;

1.3. pamatojoties uz šo noteikumu 5.8. apakšpunktā minēto atzinumu, izvērtē un pieņem lēmumu par uzņēmuma atbilstību individuālā plāna īstenošanai;

1.4. nodrošina mācību līguma noslēgšanu pēc individuālā plāna apstiprināšanas;

1.5. iepazīstina izglītojamo ar individuālā plāna mērķiem, uzdevumiem un individuāla plāna saturu, kā arī ar individuālā plāna satura izpildes un izglītojamā mācību sasniegumu vērtēšanas pamatprincipiem, kā arī ar viņa tiesībām un pienākumiem individuālā plāna īstenošanas laikā;

1.6. ja nepieciešams, nodrošina izglītojamo ar transportu un dienesta viesnīcu individuālā plāna īstenošanas laikā un sedz ar to saistītos izdevumus;

1.7. nosaka par darba vidē balstītām mācībām atbildīgo personu, kas koordinē darba vidē balstīto mācību īstenošanu izglītības iestādē un uzņēmumā;

- 1.8. nodrošina metodisko atbalstu darba vidē balstītu mācību vadītājam uzņēmumā, kurš vada izglītojamā individuālā plāna īstenošanu;
- 1.9. nodrošina nodarbību uzskaites žurnāla aizpildīšanu, pamatojoties uz individuālā plāna saturu un ar uzņēmumu saskaņotu izglītojamā zināšanu, profesionālo iemaņu un prasmju novērtējumu individuālā plāna īstenošanas laikā;
- 1.10. veic izglītojamā zināšanu, profesionālo iemaņu un prasmju novērtēšanu, ievērojot profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības vērtēšanas pamatprincipus un kārtību atbilstoši normatīvajam regulējumam par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu;
- 1.11. nodrošina izglītojamā apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem individuālā plāna īstenošanas laikā, par apdrošināšanas objektu nosakot izglītojamā dzīvību, veselību un fizisko stāvokli;
- 1.12. īsteno sadarbību ar nozaru ekspertu padomēm par attiecīgās nozares profesionālās izglītības īstenošanas kvalitātes, efektivitātes un atbilstības darba tirgus prasībām sekmēšanu darba vidē balstītās mācībās, ievērojot profesionālās izglītības normatīvajā regulējumā nozaru ekspertu padomēm noteikto kompetenci profesionālajā izglītībā, kā arī normatīvo regulējumu nozaru ekspertu padomju darbības jomā.
2. Uzņēmums, noslēdzot mācību līgumu:
 - 2.1. nodrošina, ka uzņēmumā ir norīkots darba vidē balstītu mācību vadītājs;
 - 2.2. mācību līguma noteiktajā termiņā un kārtībā nodrošina izglītojamā instruktāžu darba aizsardzības jautājumos un iepazīstina ar uzņēmuma darba kārtības noteikumiem;
 - 2.3. nodrošina izglītojamam darba vidē balstītas mācības atbilstoši individuālajam plānam, ievērojot uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus, darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības prasības, kā arī sanitāri higiēniskās normas;
 - 2.4. nodrošina izglītojamo individuālā plāna īstenošanas laikā ar individuāliem darba aizsardzības līdzekļiem atbilstoši normatīvajam regulējumam par darba aizsardzības prasībām, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus;
 - 2.5. veic izglītojamā uzraudzību individuālā plāna īstenošanas laikā;
 - 2.6. nosaka izglītojamo skaitu vienam darba vidē balstītu mācību vadītājam uzņēmumā;
 - 2.7. iesniedz izglītības iestādē izglītojamā zināšanu, profesionālo iemaņu un prasmju novērtējumu par individuālā plāna apguvi mācību līgumā noteiktajā kārtībā un apjomā;
 - 2.8. noslēdz ar izglītojamo vai tā likumisko pārstāvi, ja izglītojamais ir nepilngadīga persona, darba līgumu atbilstoši darba tiesisko attiecību normatīvajam regulējumam vai vienošanos par darba vidē balstītu mācību stipendijas piešķiršanu;
 - 2.9. īsteno sadarbību ar nozaru ekspertu padomēm par attiecīgās nozares profesionālās izglītības īstenošanas kvalitātes, efektivitātes un atbilstības darba tirgus prasībām sekmēšanu darba vidē balstītās mācībās, ievērojot profesionālās izglītības normatīvajā regulējumā nozaru ekspertu padomēm noteikto kompetenci profesionālajā izglītībā, kā arī normatīvo regulējumu nozaru ekspertu padomju darbības jomā;
 - 2.10. nodrošina izglītojamā civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu individuālā plāna īstenošanas laikā atbilstoši mācību līgumam.

2016. gada 15. jūlijā tika pieņemti divi citi Ministru kabineta noteikumi, kas attiecas uz DVB mācību ieviešanu: Noteikumi Nr. 485 "Nozaru ekspertu padomju izveidošanas, darbības un darbības koordinācijas kārtība" un Noteikumi Nr. 483 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.5.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu

skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai mācību praksē uzņēmumā" īstenošanas noteikumi".

Ministru kabineta 11.09.2018 pieņemtie noteikumi Nr. 569 nosaka profesionālās un pedagoģiskās prasības PI pasniedzējiem. Jāatzīmē, ka ES finansējums ir bijis liels atbalsts DVB sistēmas ieviešanai un veicināšanai Latvijā, paredzot tiesību aktu atjaunināšanu, plaša mēroga reformas, izvērstu sociālo dialogu, un tas ir palīdzējis palielināt iesaistīto personu kopējo informētību un līdzdalību.

Latvijā šobrīd tiek īstenoti divi valsts mēroga ESF programmas projekti DVB mācību atbalstam:

1) Projekts SAM: 8.5.3. "Profesionālās izglītības iestāžu efektīva pārvaldība un personāla kompetences pilnveide" Nr. 8.5.3.0/16/I/001. Vadošā organizācija: Valsts Izglītības satura izglītības centrs (VISC). Īstenošanas periods: 2016. gada novembris – 2022. gada decembris. Projekta mērķis ir nodrošināt izglītības iestāžu, kas īsteno sākotnējās profesionālās izglītības, profesionālās tālākizglītības un profesionālās ievirzes izglītības programmas, efektīvu pārvaldību un iesaistītā personāla vispārējo prasmju un profesionālo kompetenču pilnveidi. 36 h mācību programmā "DVB mācību ieviešana" un 72 h mācību programmā "Practical ology for implementation of WBL", kas īstēnotas šajā projektā, paredzēts gan: pedagoģijas pamata apguve, gan DVB mācību praktiskie aspekti. Līdz 2018. gada beigām 652 pasniedzēji no uzņēmumiem un PI skolām tika apmācīti 36 stundu kursā, bet 302 pasniedzēji no uzņēmumiem saņēma 72 stundu apmācību.

2) Projekts SAM 8.5.1. "Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai mācību praksē uzņēmumā" Nr. 8.5.1.0/16/I/001. Vadošā organizācija – Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK). Īstenošanas periods: 2017. gada janvāris – 2023. gada augusts. Projekta mērķis ir palielināt kvalificētu izglītības iestāžu izglītojamo skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai darba devēja vadītās praktiskās mācībās un mācību praksēs. Finansiāls atbalsts tiek sniegts visām iesaistītajām pusēm – uzņēmumam, PI skolai un audzēknim.

Līdz 2021. gada 11.martam DVB mācības iesaistīti 4960 audzēkņi (2410 unikāli audzēkņi), bet līdz projekta noslēgumam DVB mācībās jāiesaista 3150 unikāli audzēkņi.

Sadarbības līgumus par DVB mācību īstenošanu ir noslēguši 2709 uzņēmumi no visiem Latvijas reģioniem, kas pārstāv galvenās valsts nozares: transportu un loģistiku, tūrismu un skaistumkopšanu, lauksaimniecību un pārtikas ražošanu, metālapstrādi, ķīmisko produktu ražošanu, būvniecību, mežsaimniecību, poligrāfijas nozari, finanšu nozari, tekstilizstrādājumu ražošanu, elektroniku un informācijas komunikāciju tehnoloģijas, kā arī 37 PI skolas no visiem Latvijas reģioniem ir parakstījušas sadarbības līgumu piedalīties DVB mācībās ESF projekta ietvaros.

Nozaru ekspertu padomēm ir svarīga loma ESF projektos, informācijas izplatīšanā, konsultācijās un ieteikumos par DVB mācību īstenošanu, īstenošanas novērtēšanā un attiecīgo uzņēmumu identificēšanā. Vairāku integrētu iniciatīvu rezultātā Latvijai izdevās izveidot pašai savu pielāgotu pieeju, ko citu Eiropas valstu un starptautisko partneru pieredze ir atzinusi par lietderīgu.

1.1.3 AR DVB MĀCĪBĀM SAISTĪTIE TIESĪBU AKTI SLOVĀKIJĀ

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Profesionālajai izglītībai (PI) Slovēkijā ir spēcīgas tradīcijas, un tā ir viena no izglītības sistēmas būtiskajām sastāvdaļām. PI ir arī lielākais kvalifikācijas devējs Slovēkijā. Tiesību aktos par vidusskolām ir atzītas 32 mācību jomas, un lielākajā daļā programmu uzsvars likts ne tikai uz teorētiskajām zināšanām, bet arī uz praktiskajām prasmēm, pieredzi un zināšanām. Tādēļ praktiskajai apmācībai, kuras mērķis ir iegūt atbilstošas praktiskās iemaņas, pieredzi un zināšanas, ir jābūt daļai no vidusskolu izglītības programmām. Galvenā PII sistēmas regulatīvā institūcija ir Slovēkijas Republikas Izglītības, zinātnes, pētniecības un sporta ministrija.

Izglītības reforma 2008. gadā ieviesa mehānismus vidējās profesionālās izglītības ciešākai sasaistei ar darba tirgu.

Lai atbalstītu DVB ieviešanu valsts līmenī, 2015. gadā tika pieņemts likums par profesionālo izglītību (61/2015), kas ļāva labāk saistīt vidējās profesionālās skolas ar darba tirgu. Likuma galvenais mērķis ir sagatavot augstas kvalitātes darbaspēku darba devējiem un atbalstīt konkurētspēju un ilgtspējīgu ekonomikas attīstību. Ar likumu ieviesa elementus, kas ļāva sagatavot studentus duālajā izglītības sistēmā.

DVB mācības var notikt:

1. skolas darbnīcā (kas ir skolas sastāvdaļa)
2. uzņēmumā
3. praktiskās apmācības darba vieta

Dubultās izglītības sistēma Slovēkijā balstās uz šādiem galvenajiem principiem:

1. Līgumattiecības

PII ar darba devēju noslēdz duālās izglītības līgumu, kura priekšmets ir darba devēja pienākums nodrošināt audzēkņiem praktisko mācību, kā arī profesionālās skolas pienākumu organizēt profesionālo izglītību un apmācību duālās izglītības sistēmā. Skolēns (vai likumiskais pārstāvis) ar darba devēju noslēdz mācību līgumu, kurā nosaka praktisko mācību formu un vietu, kā arī praktisko nodarbību grafiku. Praktiskās apmācības organizēšanai uzņēmumā jāatbilst izglītības organizēšanai vidusskolās.

2. Praktiskās mācības uzņēmumā

Audzēkņi sagatavo darbam atbilstoši darba devēja īpašajām vajadzībām un prasībām uzņēmumā. Pabeidzot praktisko apmācību pie darba devēja, audzēknis uzreiz iepazīst profesijas reālo vidi un attīsta darba paradumus, kas nepieciešami veiksmīgai ienākšanai darba tirgū uzreiz pēc absolvēšanas bez nepieciešamības pēc tālākizglītības vai pārkvalifikācijas.

3. Darba devēju atbildība par praktisko apmācību

Duālās izglītības sistēma ne tikai ļauj darba devējiem iesaistīties profesionālās izglītības procesā, bet padara viņus pilnībā atbildīgus par praktiskās apmācības organizēšanu, saturu un kvalitāti, kā arī sedz visas izmaksas, kas saistītas ar praktiskās apmācības finansēšanu.

Duālās izglītības sistēmā iesaistītie skolēni gatavojas turpmākai profesijai vai citai profesionālai darbībai atbilstoši darba devēja prasībām, ar kuru skolēns ir parakstījis mācekļa līgumu. Viņi apgūst darba paradumus tieši ražošanas procesā pie darba devēja darba vietā, ar darba devēja tehnoloģisko aprīkojumu un mācās būt cieši saistīti ar darba vidi un darba grupu. Tas nozīmē, ka pastāv liela varbūtība, ka darba līgums tiks noslēgts ar darba devēju.

Darba devējiem duālās izglītības sistēmā ir spēcīga ietekme uz PIA noteikumiem. Viņu vajadzības un prasības var atspoguļot skolu mācību programmās. Duālajā izglītībā darba devējiem ir pienākums piedalīties skolu mācību programmu izstrādē. Lai nodrošinātu praktiskās apmācības duālās izglītības sistēmā, darba devējiem jābūt sertificētiem un jāatbilst obligātajām prasībām. Darba devējam ir jāatbilst prasībām, kas attiecas uz mācību iekārtām un materiālajām un tehniskajām iekārtām, kurām jāatbilst attiecīgās mācību jomas mācību programmas daļai. Sabiedrība duālajā izglītībā var sadarboties ar vienu vai vairākām arodskolām.

Uzņēmuma spēju nodrošināt profesionālo apmācību duālā sistēmā apstiprina komiteja, ko veido attiecīgās Slovākijas uzņēmējdarbības palātas pārstāvji. Sertificēšanu veic darba devēju asociācijas, kuras var kontrolēt Valsts skolu inspekcija.

Darba devēji ir motivēti piedalīties dubultajā PIA ar fiskāliem stimuliem nodokļu atvieglojumu veidā, kas ir balstīti un fiksēti katram skolēnam atkarībā no nodrošinātās apmācības darba vietā. Arī MSVVS SR nodrošina darba devējiem īpašas izmaksas atkarībā no uzņēmuma lieluma un mācību stundu apjoma (300 - 1000 € uz vienu skolnieku).

PI skolai ir jāparaksta līgums ar darba devēju par visu informāciju par sniegto apmācību.

PI skola var iegūt titulu Profesionālās izglītības un apmācības centrs; nosaukumu piešķir darba devēju reprezentatīvā palāta attiecībā uz konkrēto nozares vai pakalpojumu jomu. PI skola var izmantot šo nosaukumu, ja:

- PII sadarbojas ar darba devējiem;
- ir izglītības iestāde, kura nodrošina tālākizglītības iespējas saskaņā ar Likumu par mūžizglītību Nr. 568/2009
- ir augsts aprīkojuma un pedagoģiskā un profesionālā personāla līmenis un sadarbība ar darba devējiem.

Duālās izglītības audzēkņiem tiek maksāts par savu darbu atbilstoši nosacījumiem, kas noteikti līgumā ar darba devēju (minimālais 50% no vidējās stundas algas), un tiek apmaksāta ēdināšana darba laikā. Viņi var pretendēt arī uz motivācijas vai uzņēmuma stipendijām.

2018. gadā Likums tika grozīts, lai atvieglotu uzņēmumu iekļaušanos skolēnu sagatavošanas sistēmā un palielinātu skolēnu skaitu. PI likuma grozījums bija atbilde uz mazo un vidējo uzņēmumu zemo interesi iesaistīties duālās izglītības sistēmā. Viens no pasākumiem, lai palielinātu darba devēju interesi par duālās izglītības sistēmu, ir administratīvā sloga samazināšana, vienkāršojot darba devēju sertifikācijas procesu.

Ar grozījumu tika ieviesta iespēja darba devēju konsorcijam kopīgi izveidot darba vietu praktiskai apmācībai, jo uzņēmumi bieži vien nespēj nodrošināt prasības attiecībā uz personālu, materiāliem un telpu.

Kopš 2016. gada duālās izglītības sistēmu ir pilotējis ESF finansētais projekts Duālās un PI nozīmes un kvalitātes paaugstināšana, ko īsteno Valsts profesionālās izglītības institūts.

1.1.4. AR DVB MĀCĪBĀM SAISTĪTIE TIESĪBU AKTI SLOVĒNIJĀ

Slovēnijas vidējās profesionālās izglītības programmas regulē vairāki tiesību akti un noteikumi: 2016. gada Likums par izglītības organizāciju un finansēšanu, 2017. gada Profesionālās izglītības likums un 2017. gada Mācekļības likums. DVB mācības notiek skolās un uzņēmumos.

Formālā vidējā izglītība

- Četru gadu vidējā tehniskā izglītība ietver 240 kredītpunktus (ECVET). Programmas ir plaši izstrādātas (tās ietver 40% vispārējo priekšmetu un profesionālo moduļu, kā arī praktisko apmācību). Kandidāti iegūst profesionālo kvalifikāciju un kārto profesionālās kvalifikācijas eksāmenu, kas dod iespēju iegūt augstāko profesionālo izglītību. Vieglāka pāreja uz universitātes kursiem no vidējās tehniskās izglītības tiek nodrošināta, izmantojot iespēju uzņemt papildu priekšmetu no vispārējā kvalifikācijas eksāmena;
- trīs gadu vidējā profesionālā izglītība sagatavo studentus plašākām profesionālajām jomām. Programmām ir praktiskas vadlīnijas un tās aptver 30% no vispārējiem tematiem; tās ilgst trīs gadus un veido 180 kredītus. Nokārtojot gala eksāmenu, skolēni var turpināt savu izglītību divu gadu profesionālās/tehniskās izglītības programmā vai pieņemt darbā;
- Divgadīga augstākā līmeņa profesionālā tehniskā izglītība kalpo kā pārejas kurss, balstoties uz vidējo profesionālo izglītību, un ļauj studentiem, kas sekmīgi ieguvuši vidējo profesionālo izglītību, iegūt profesionālo matūru. Šī ir tā sauktā "3 + 2" sistēma, kas pārstāv alternatīvu tehniskās izglītības ceļā. Programmas ietver 50% no vispārējiem tematiem, pēdējo divu gadu laikā, un tajās ir 120 kredītpunktu;
- Īsā vidējā profesionālā izglītība (divi gadi) ietver 120 kredītpunktus. Tas paredzēts tiem skolēniem, kuri ir izpildījuši vismaz septiņo deviņgadīgās pamatprogrammas gadu vai ir pabeiguši pamatskolu saskaņā ar adaptētu programmu. Uzsvars tiek likts uz praktiskajām nodarbībām, kuru pamatā ir tehniskais un teorētiskais saturs: 30% vispārīgu priekšmetu, 50% profesionālo priekšmetu, 20% praktisko apmācību darba vietā. Nokārtojot pēdējo eksāmenu, viņi ir kvalificēti strādāt mazāk prasīgās profesijās, vienlaikus viņi var turpināt izglītību vidējās profesionālās izglītības programmās.

Augstākās un vidējās profesionālās izglītības programmas tiek īstenotas vai nu kā uz skolu balstīts ceļš, ieskaitot WBL uzņēmumos, vai kā mācekļa ceļš. Neatkarīgi no ceļa vidējās profesionālās izglītības programmas ir līdzvērtīgas. Vidējās profesionālās izglītības mācekļa prakses ceļu raksturo fakts, ka dalībnieks saņem vismaz 50% no izglītības programmas ilguma (vismaz 55 nedēļas), strādājot uzņēmumos. Esošajā skolu balstītajā vidējās profesionālās izglītības ceļā, kā likums, 24 nedēļas WBL tiek veiktas uzņēmumos.

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

DVB mācības

DVB mācību uzņēmumos ir domāts kā izglītības un apmācības integrēšana (teorija un prakse), ko panāk ar sadarbību starp skolām, uzņēmumiem un starpuzņēmumu mācību centriem. Studentu izvietojšanai izmanto divu veidu līgumus (individuālos un kolektīvos), un darba devējiem ir jāatbilst standartiem, piemēram, jāpārbauda, vai viņu mācību vietas atbilst noteiktiem kritērijiem un personāla nosacījumiem, pārbaudi veic Slovēnijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera.

Formālajā izglītībā ir divu veidu programmas, tostarp nozīmīga daļa DVB mācību:

- vidējās profesionālās izglītības programmas (trīs gadu programmas), kas ietver vismaz 24 nedēļas wbl UZŅĒMUMOS (912 stundas vai aptuveni 25% no mācību programmas)
- augstākās profesionālās studiju programmas (divu gadu programmas, terciārā izglītība, ISCED-2011: 5. līmenis), kurās ietilpst 20 PTW nedēļas (800 stundas jeb 40% studiju programmas)

DVB mācību kopējo garumu uzņēmumos nosaka izglītības programma, tāpēc proporcijas var nedaudz atšķirties: piemēram, gastronomijas programmā ir 1102 stundas (29 nedēļas) DVB mācību uzņēmumos.

Vēl svarīgāk ir tas, ka pašreizējā kārtība vidējās profesionālās izglītības programmām ļauj ievērojami palielināt DVB mācību skaitu uzņēmumos, kopumā līdz 53 nedēļām, kas ir 111 nedēļas. Tas var notikt, ja skola piekrīt uzņēmumam, tādā gadījumā visu profesionālo kompetenču attīstība tiek nodota no skolām uzņēmumiem. Šāda kārtība ir iespējama arī tad, ja students paraksta individuālu līgumu ar uzņēmumu. Šī prakse ir reta, tās iemesli ir divējādi: pirmkārt, skolas pietiekami neuzticas uzņēmumiem un nevēlas apdraudēt skolotāju darba vietas; otrkārt, uzņēmumi uzskata, ka DVB mācības ir pārāk apgrūtināšas, un prasa pārāk lielus pienākumus.

Uzņēmumam jānodrošina kompetentu uzņēmuma pasniedzēju, studentu darba telpu un aprīkojuma minimālie nosacījumi, kā arī jāpierāda, kas attiecas uz darba procesiem, kuri tādēļ ir nepieciešami DVB mācību mērķu sasniegšanai saskaņā ar izglītības programmu.

Apmācītājs uzņēmumā

Darba devējam jānodrošina audzēknis ar pasniedzēju, kurš pats var būt darba devējs vai persona, ko viņš nodarbina saskaņā ar darba līgumu. Par pasniedzēju var būt persona, kurai ir maģistra eksāmens vai kurai ir vismaz vidējā profesionālā izglītība un trīs gadu darba pieredze attiecīgajā jomā, kā arī pedagoģiskā-andragoģijas apmācība.

Tas pats attiecas uz mācekļa praksi.

Starpuzņēmumu mācību centrs

Daļu DVB mācību uzņēmumos var veikt starpuzņēmumu mācību centrā. Starpuzņēmumu mācību centrs tiek organizēts kā PI sniedzēja organizatoriska struktūrvienība.

Mācību vietu pārbaude un mācību vietu reģistrs

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Apmācības vietu pārbaude ir process, kurā pārbauda, vai darba devējam ir piemēroti obligātie nosacījumi attiecībā uz uzņēmuma instruktoriem, darba vietu, aprīkojumu un darbībām, kas vajadzīgas, lai sasniegtu DVB mācību mērķus saskaņā ar kompetentu palātu veiktu izglītības programmu.

Kompetentā palāta pārbauda darba devēju nosacījumu izpildi un, ja tā konstatē, ka darba devējs vairs neatbilst DVB nosacījumiem, pieņem lēmumu par to un saskaņo datus mācību vietu reģistrā un mācekļu prakses sarakstā. Mācību vietu reģistru kompetentā palāta uztur kā publiski centralizētu datorizētu datubāzi ar pārbaudītām mācību vietām, kas pieejamas pašreizējā vai nākamajā mācību gadā.

Apmācības vietu pārbaude attiecas arī uz mācekļu vietu pārbaudi darba devējiem, kas veic mācekļa praksi.

Mācību līgums

Skolas, skolēna un darba devēja tiesības un pienākumus praktiskajā izglītībā nosaka mācību līgums.

Mācību līgums var būt:

- individuāls mācību līgums, ja to noslēdzis darba devējs un students un viņa vecāki vai likumiskais pārstāvis
- kolektīvās mācīšanās līgums, ja to noslēdz skola un darba devējs.

Skolēns var noslēgt arī mācību līgumu ar vairākiem darba devējiem. Šajā gadījumā darba devēji saskaņo savas tiesības un pienākumus. Kompetentā palāta uztur mācību līgumu reģistru.

Darba devēju pienākumi:

- nodrošināt izglītojamo ar profesionālo izglītību;
- nodrošināt, ka skolēns regulāri apmeklē skolu un citus obligātos izglītības darba veidus;
- atļaut studentam papildus atvaļinājumiem saskaņā ar šo likumu vismaz sešu darba dienu laikā, lai sagatavotos galīgajam eksāmenam;
- samaksāt studentam saskaņoto balvu
- nodrošināt drošību darbā un izglītojamā veselību;
- iepazīties ar darba drošības noteikumiem
- nodrošināt labas attiecības starp darba ņēmējiem un studentiem;
- uzrauga, kā students ar darba palīdzību glabā noteikto praktiskās apmācības dokumentāciju;
- izpildīt citas līgumā noteiktās saistības

Darba devējs var uzlikt tikai tādu darbu, kas nodrošina profesionālo kompetenču apguvi atbilstoši izglītības programmai.

Studentu pienākumi

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Studentu pienākums ir:

- regulāri pildīt mācīšanas pienākumus;
- regulāri apmeklēt nodarbības un citas obligātās izglītības formas;
- ievērot darba devēja un izglītības iestādes norādījumus;
- nodrošināt darba devēja dienesta noslēpumu;
- ievērot darba drošības un veselības aizsardzības noteikumus;

Vērtēšana un galīgā pārbaude

Skolēnu zināšanu novērtēšanu veic skolotāji. Individuālas apmācības līguma gadījumā un mācekļības ceļā studentus novērtē gan pasniedzējs, gan uzņēmuma pasniedzējs. Gala eksāmenā ir 2 eksāmeni: dzimtā valoda un praktiskie uzdevumi ar aizstāvību. Praktiskus uzdevumus var veikt skolās vai uzņēmumos. Tāda pati gala pārbaude tiek veikta arī mācekļu ceļā.

Mācekļa veidlapa

Slovēnijā agrāk bija dziļas mācekļības tradīcijas, līdz pat 1970. gadu beigām, kad to pārtrauca. Aptuveni ceturtdaļgadsimtu vēlāk, pēc tam, kad Slovēnija ieguva valstiskumu, tika mēģināts (atkal) ieviest mācekļības sistēmu un tas netika sekmīgi īstenots. Pašreizējie centieni īstenot mācekļa praksi Slovēnijā notiek situācijā, kad daudzas ieinteresētās personas uzskata PI par valsts, konkrēti, Izglītības, zinātnes un sporta ministrijas, atbildību.

Slovēnija sāka atjaunot mācekļa praksi ar iepriekšējo un pašreizējo pieredzi, no kuras ir palielināta praktiskā daļa profesionālās izglītības programmās. Slovēnijas Republikas Profesionālās izglītības un apmācības institūts ir sagatavojis pilot projektu, kas sāka darboties 2017./18. mācību gadā. Slovēnijas Republikas parlaments pieņēma Likumu par mācekļību (2017. gada 8. maijs).

Jaunais likums par mācekļību (2017. gads) nosaka mācekļa praksi kā izglītības veidu vidējā profesionālā izglītībā (trīs gadu programmas) un profesionālā un tehniskā izglītībā. "Mācekļis" var būt persona, kas iesaistīta vidējās profesionālās izglītības programmā, kura tiek nodrošināta mācekļa formā, vai persona, kas ir bezdarbnieks vai nodarbināts, kura ir iesaistīta nepilna laika programmā ar mērķi iegūt augstāko vidējo profesionālo vai tālākizglītības profesionālo/tehnisko kvalifikāciju vai veikt pārkvalifikāciju.

Mācekļa prakses ieviešanas mērķi ir šādi:

- nodrošināt starptautiski salīdzināmu izglītību ar zināšanām, prasmēm un profesionālām prasmēm, kas vajadzīgas, lai veiktu profesionālo darbību un turpinātu izglītību;
- veicināt agrīnu profesionālo apmācību
- veicināt ekonomikas integrāciju izglītības sistēmā;
- sasaista izglītību skolā un praktisko apmācību mācekļa praksē;
- nodrošina pienācīgi apmācītus cilvēkresursus rūpniecībai un veicina jauniešu nodarbinātību;

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Mācekļa prakses veidlapas ieviešana

Mācekļa praksē vismaz 50 procentus izglītības programmas nodrošina darba devējs, un vismaz 40 procentus izglītības programmas vada skola, kurā apgūst vispārizglītojošos mācību priekšmetus. DVB var realizēt vienā vai vairākos uzņēmumos, starptautiskās mobilitātes programmu ietvaros vai starpuzņēmumu mācību centros.

Mācekļa prakses plāns

mācekļa prakses plāns ietver:

- noteikt un saskaņot praktiskās apmācības mērķus ar mācekļa darbu ar skolas izglītības mērķiem un darbības jomu saskaņā ar izglītības programmu;
- mācekļa apmācības un skolas izglītības (cikliska, periodiska) grafika sagatavošana ar mācekli, ņemot vērā profesionālajai profesijai raksturīgos tehnoloģiskos procesus, kuriem māceklis ir apmācīts
- mācekļa pienākumu izpildes, neierašanās, pārkāpumu, izglītošanas pasākumu un citu ar mācekļa praksi saistītu apstākļu savstarpējās saziņas veidi un veidi.
- līdzdalības veids galīgo eksāmenu pabeigšanā

Skolas un darba devēja sagatavotais mācekļa prakses īstenošanas plāns tiek noslēgts starp kompetento telpu, darba devēju un skolu, kas īsteno mācību programmu mācekļa prakses veidā, kurā ir iesaistīts māceklis.

Darba devēja pienākumi

Mācekļa prakses laikā darba devējam:

- saskaņā ar izglītības programmu nodrošināt māceklim kvalitatīvu praktisko apmācību, strādājot pārbaudītā mācekļi;
- dot iespēju māceklim izpildīt izglītības programmas pienākumus skolā;
- saskaņā ar koplīgumu vai līdz iepriekšējā mēneša 15. datumam izmaksāt mācekļa atlīdzību, kas noteikta Mācekļu likumā;
- nodrošināt māceklim drošu un veselīgu darbu saskaņā ar noteikumiem;
- aizsargāt un cienīt mācekļa personību un cienīt un aizsargāt mācekļa privātumu;
- jāļauj māceklim papildus atvaļinājumam vismaz sešu darba dienu laikā saskaņā ar skolas kalendāru sagatavoties galīgajam eksāmenam;
- uzlikt māceklim tikai tos darbus, kas norādīti izglītības programmā, lai sasniegtu mācību mērķus praktiskajā apmācībā, izmantojot darbu;
- veikt uzskaiti darba un sociālās nodrošināšanas jomā saskaņā ar likumu;

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

- nodrošināt veselības pārbaudes, kas atbilst riskiem darba drošībai un veselībai;
- ir reģistrēts mācekļa prakses līgums ar kompetento palātu;
- izpildīt citas saistības, par kurām ir panākta vienošanās.

Mācekļa pienākumi

Mācekļa prakses laikā māceklim:

- praktiskās apmācības veikšana darba devēja vadībā un uzraudzībā;
- regulāri glabāt mācekļa žurnālu,
- regulāri pildīt izglītības programmas pienākumus un ievērot izglītības standartus;
- informēt darba devēju par materiālajiem apstākļiem, kas ietekmē vai var ietekmēt viņa līgumsaistību izpildi, un par visām izmaiņām, kas ietekmē no mācekļa prakses izrietošo tiesību izmantošanu,
- atturēties no jebkādas darbības, kas, ņemot vērā darba devēja veiktā darba raksturu, būtiski vai morāli kaitē vai var kaitēt darba devēja uzņēmējdarbības interesēm,
- aizsargāt darba devēja personas datus un komercnoslēpumus,
- iepazīties ar drošības un veselības aizsardzības pasākumiem un veikt citus pienākumus saskaņā ar darba drošības un veselības aizsardzības noteikumiem; un
- izpildīt citas līgumiskas un juridiskas saistības.

Starpposma aptauja

Reizi mācekļa prakses laikā, parasti otrā gada beigās, tiek pārbaudīta nepieciešamā kvalifikācija un zināšanas par mācekli saskaņā ar mācekļa prakses īstenošanas plānu. Vienlaikus tiek pārbaudīta mācekļa prakses metode ar darba devēju. To darot, darba devējs tiek informēts par mācekļa pastāvīgu praktisko izglītību. Starpposma izmeklējumu organizē kompetentā palāta.

Starpposma pārbaudes saturu, metodi un procedūru pēc kompetentās palātas priekšlikuma nosaka Slovēnijas Republikas Profesionālās izglītības ekspertu padome.

Tāds pats starpposma eksāmens tiek veikts arī skolēniem ar individuālo mācību līgumu skolas sagatavotajā ceļā.

1.2.STUDENTU ZINĀŠANAS – PII STUDENTU/PRAKTIKANTU INDIVIDUĀLĀS ĪPAŠĪBAS – PIELIKUMS 2 UN PIELIKUMS 3

Ir ļoti svarīgi, sagatavojot un pēc tam īstenojot DVB procesu, ņemt vērā, ka ne visi studenti ir vienādi. Daži cilvēki labāk mācās, apgūstot teorētiskās zināšanas. Citi mācās labāk, apgūstot praktiskās zināšanas. Ņemot vērā, ka pastāv daudz veidu, kā cilvēki mācās, un ir daudzas vajadzības, tad cilvēku mācīšanās vajadzības ietekmē viņu pārējās īpašības.

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Tas ir tāpēc, jo cilvēki:

- Izvēlas dažādus mācību apguves veidus;
- Ir atšķirīgs mācību apguves temps;
- Ir dažādi apstākļi (izglītība, etniskums, nodarbinātība utt.)
- Ir atšķirīgi mācīšanās iemesli;
- Ir ieinteresēti dažādos mācību apguves veidos un dažādās lietās;
- Atšķirīgi reagē uz mācību programmās sniegtajiem rezultātiem.

Mācības, kas tiek plānotas, ir vērstas uz konkrētu izglītojamo grupu, kam ir vismaz dažas kopīgas iezīmes. Tas nenozīmē, ka viņi visi ir vienādi vai ka viņiem visiem ir vienādas mācīšanās vajadzības. Tas tomēr nozīmē, ka varētu būt šaurs mācību vajadzību klāsts, kas mums ir jāplāno.

1.3. UZ STUDENTU VĒRSTAS MĀCĪBAS

Mācības, kas vērsta uz studentiem vai izglītība, kas vērsta uz izglītojamajiem, parasti ietver mācīšanas metodes, kas novirza mācību priekšmetu no skolotāja uz izglītojamo. Sākotnējā lietošanā uz studentiem orientētas mācīšanās mērķis ir attīstīt izglītojamo autonomiju un neatkarību, uzņemoties atbildību par mācību ceļu studentu rokās. Uz studentiem orientētas mācības ir vērstas uz prasmēm un praksi, kas nodrošina mūžizglītību un neatkarīgu problēmu risināšanu. Uz studentiem vērsta mācību teorija un prakse balstās uz konstruktīvistu mācību teoriju, kas uzsver izglītojamā izšķirošo lomu jaunas informācijas un iepriekšējas pieredzes nozīmes veidošanā.

Uz studentu vērsta mācīšanās vispirms nosaka skolēnu intereses, atzīstot studentu teikto par mācību pieredzes galveno. Studenta virzītajā mācību telpā skolēni izvēlas, ko viņi apgūs, kā viņi trenēs savu mācīšanos un kā novērtēs paši savu mācīšanos. Tas ir pretstatā tradicionālajai izglītībai, kas arī tiek dēvēta par “skolotāju orientētu mācīšanos”, kurā skolotājs tiek uzskatīts par galveno “aktīvo” lomu, kamēr studenti ieņem “pasīvāku”, uztveres funkciju, savukārt izglītojamai izglītībai ir nepieciešams, lai skolēni būtu aktīvi, atbildīgi dalībnieki savā mācību procesā un ar savu mācību tempu.

Termins “uz studentiem vērsta mācīšanās” attiecas uz dažādām izglītības programmām, mācību pieredzi, mācību metodēm, metodēm, kas atzīst individuālas atšķirības izglītojamajos un paredz risināt atsevišķas mācību vajadzības, intereses, vēlmes, spējas, mācību stilu vai atsevišķu studentu un skolēnu grupu kultūras vēsturi, padarot skolotāju par atsevišķu personu mācību virzītāju.

Uz izglītojamo vērsta pieeja pedagoģiskajā praksē veido izglītojamos kā aktīvus aģentus savās mācībās, nevis tikai citu cilvēku zināšanu saņēmējus. Izglītojamie kļūst par to zināšanu un prasmju dalībniekiem, līdzstrādniekiem, kas vienmēr ir sociāli pastarpināti. Tajā pašā laikā skolotāji un pasniedzēji kļūst par koordinatoriem, apgūst resursu menedžerus un gidus. Tomēr šo pāreju uz vairāk izglītojošu pedagoģiju PII jomā nevajadzētu uzskatīt par tādu, kas rodas tikai viena teorētiska mācību modeļa dēļ.

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Mūsdienās sociālie un ekonomiskie apstākļi, tostarp jaunās darba prasības, tiek raksturoti kā strauji mainīgi, un šī pārmaiņu atzīšana zināmā mērā ir veicinājusi koncentrēšanos uz izglītojamo pieeju izglītībai un apmācībai.

Problēmas, ar kurām saskaras profesionālā izglītība divdesmit pirmajā gadsimtā, prasa uz izglītojamo orientētas inovatīvas un elastīgas pieejas, tostarp pārorientētu mācību programmu, lai ņemtu vērā tādus jaunus jautājumus kā tehnoloģijas, vide, svešvalodas un kultūras, uzņēmējdarbība un strauji augošu pakalpojumu nozaru vajadzības.

Konstatējumi atklāj, kāda ietekme uz izglītojamajiem ir mācību procesa īstenošanas pedagoģijai, ņemot vērā, kā viņi var gūt labumu, kļūstot motivētāki, saderīgāki un apmierināti ar izvēlēto programmu, lai viņi paliktu un gūtu panākumus izglītībā un apmācībā. Secinājumi liecina, ka izglītojamo uzmanība, iesaiste, centieni gūt panākumus, centieni un pašpārlicinātība ir saistīti ar galvenajiem rezultātiem, piemēram, sasniegumiem, apmierinātību un mazāku pamešanas risku.

Izpratne par profesionālās pedagoģijas ietekmi un jo īpaši par uz izglītojamo vērstām pieejām. Tas ļauj politikas veidotājiem izstrādāt modeļus un instrumentus, kas var palīdzēt PII skolotājiem un pasniedzējiem efektīvāk saskaņot mācīšanas un mācību metodes ar viņu studentu vajadzībām un kontekstiem. Ar šādiem līdzekļiem profesionālā pedagoģija var tieši ietekmēt mācīšanas un mācīšanās kvalitāti un sasniegt plašākus profesionālās izglītības un apmācības mērķus.

Eiropas kvalifikāciju sistēmas ieviešana 2008. gadā izraisīja ievērojamu reformu, ieviešot mācību rezultātu pieejas PII nodrošinājuma izstrādē. Tajā pašā gadā Padome ieteica izmantot “mācību programmas kā instrumentu, lai veicinātu uz izglītošanos vērstas pieejas izglītībā un apmācībā” (Eiropas Savienības Padome, 2008. gads).

1.4. WELLNESS TŪRISMA NOZARES SPECIFIKA ATTIECĪBĀ UZ DVB IEVIEŠANU

Wellness tūrisms ir ietekmīgs divu lielu un augošu nozaru krustpunkts: tūrisma nozare un labsajūtas nozare, kas ir plaukstoša un augoša vairāk nekā divas reizes ātrāk nekā vispārējais tūrisms.

Patērētāju lēmumu pieņemšanas centrā arvien vairāk ir holistiska veselība un profilakse, un cilvēki tagad cer, ka, atrodoties ārpus mājām, turpinās savu veselīgo dzīvesveidu un labsajūtas regularitāti. Wellness tūrisms ir ceļojums, kas saistīts ar centieniem uzturēt vai uzlabot personīgo labklājību.

Wellness tūrisms ir ļoti specifiska nozare, tāpēc nepieciešamas konkrētas zināšanas par nozari. Tomēr darbaspēkam joprojām ir vispārējās un pamatprasmes, kas vajadzīgas ikvienam. Piemēram, dažu Eiropas valstu tūrisma organizācijas nesēn ir atzinušas svešvalodu zināšanu trūkumu par pastāvīgu problēmu un pat par neizdevīgu konkurences situāciju. Profesionālās iemaņas, problēmu risināšana un pamata datorprasmes ir īpaši svarīgas kvalificētam personālam.

Wellness klients jau ir realitāte, un to nevar vienkārši iekļaut nevienā citā mērķa grupā. Gan ikdienas dzīvē, gan arī atvaļinājumā šādi klienti vēlas atbalstu visās labsajūtas jomās. Viņi gaida un maksā par kvalificētiem pakalpojumiem, asociējot skaidras vajadzības, vēlmes un vērtības ar labsirdību. Ja lobījs tūrisma pakalpojumu sniedzēji pieņem šo nosacījumu, viņi var nopelnīt daudz naudas tikai

ilgtermiņā, piedāvājot pierādītus un kvalificētus skaistumkopšanas pakalpojumus, nostādot cilvēku, t.i., klientu, uzmanības centrā.

Tomēr ir ievērojami trūkumi attiecībā uz profesionālās darbības profiliem un kvalifikāciju labsajūtas un labsajūtas pakalpojumiem. Šie trūkumi pastāv gan augstākajā līmenī, gan darbības līmenī, kur tiek izstrādāti un realizēti konkrēti piedāvājumi un produkti. Nozari apstrīd pieaugošais pieprasījums pēc klientu orientācijas, pieaugošā starptautiskā konkurence, nepastāvīgie tirgi nedrošā vidē, klientu prasību maiņa uz individualizāciju.

Lai gūtu panākumus, ir svarīgi apzināties problēmas un censties tās pārvarēt.

Daži noderīgi ieteikumi:

- a) veidot mācību procesu, kas saistīts ar praktisko apmācību;
- b) ja iespējams, izmanto mentora modeli;
- c) gūt spēcīgu atbalstu gan no vadības, gan no darbiniekiem;
- d) mēģināt integrēt mācīšanos darbinieka karjeras izaugsmē;
- e) iestrādāt mācību procesu stingrā sistēmā, ko atbalsta uzņēmums;
- f) mācību procesā iekļaut pamatprasmes (valoda, uzvedība, kultūra, organizācija, saziņa);
- g) Visam procesam nepieciešama motivācija, turpinot stimulāciju no abām pusēm;
- h) mācību plāniem jābūt lietotājiem pārredzamiem;
- I) mācīties (vēl joprojām) vajag, lai visiem būtu interesanti;
- j) ir ļoti svarīgi noteikt mērķus un pasākumus rezultātu un rezultātu novērtēšanai;
- k) nedrīkst atstāt novārtā sociālā dialoga nozīmi;
- L) Partnerībai kopumā ir izšķiroša nozīme visu veidu mācību procesa veiksmīgai norisei.

Darbiniekiem nepieciešamā kvalifikācija Wellness tūrisma industrijā tagad ir ļoti plaša. Koncentrēšanās uz profesionalitāti tūrismā ir nepieciešama apzināto vispārējo un profesijai raksturīgo mācību nepilnību dēļ. Ir būtiska vajadzība pēc pilnīgi jauniem profesionāliem profiliem un kvalifikācijām, kam ir tādas prasmes, kuras visā nozarē uzskata par būtiskām:

- a) komunikācijas prasmes;
- b) klientu apkalpošana;
- c) numerācija;
- d) problēmu novēršana;
- e) lēmumu pieņemšana;
- f) riska pārvaldība;

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

- g) informācijas meklēšana;
- h) darba uzdevumu plānošana un organizēšana;
- l) darbs ar citiem;
- j) digitālās kompetences;
- k) prakses ilgtspēja;
- L) valodu prasme;
- m) Rakstītprasība.

1.5. DARBA VIETAS SPECIFIKA UN DARBA IZPILDES PRASĪBU DEFINĒŠANA – PIELIKUMS 4

Wellness pakalpojumi Bulgārijā

Wellness pakalpojumus un programmas Bulgārijā piedāvā termiskie un spa centri, velo un fitnesa centri, viesnīcas, veselības studijas, skaistumkopšanas un ķermeņa kopšanas studijas u.c.

Saskaņā ar Bulgārijas Republikas Valsts statistikas institūta 2008. gada saimnieciskās darbības klasifikāciju (NACE.BG-2008) ir reģistrēti šādi pakalpojumu sniedzēji Bulgārijā:

- viesnīcu un līdzīgu izmitināšanas iestāžu darbība (I55 .10);
- citas īslaicīgas apmešanās vietas (I55 .20);
- fitnesa iekārtu ekspluatācija (R93 .13)
- ķermeņa kopšanas pakalpojumi (S96 .04)

Bulgārija ir otrā vieta Eiropā minerālūdens resursu ziņā, un tas, kas nepieciešams, lai kļūtu vēl konkurētspējīgāks starptautiskajā tūrisma tirgū, ir skaidri noteikumi. Pozitīvs solis šajā virzienā bija 2016. gada 29. janvāra Rīkojuma Nr. 2 par Balneoloģijas (Medical SPA) centru, SPA centru, Wellness Centre un Thalassotherapy Centre sertificēšanas noteikumiem un nosacījumiem pieņemšana Tūrisma ministrijā, kas stājās spēkā 2016. gada 9. februārī. Ar šo tiesību aktu pirmo reizi ievieša tiesību aktos noteikto prasību minimumu, kas jāievēro šiem specializētajiem centriem, nodrošinot, ka tikai uzņēmumiem, kas sertificēti saskaņā ar šo rīkojumu, ir tiesības izmantot saīsinājumu "SPA". Detalizētās prasības centriem ir sakārtotas vairākās grupās: ēka; aprīkojums un mēbeles; serviss; piedāvātie tūrisma pakalpojumi; personāla kvalifikācija un pieredze.

Rīkojuma stāšanās spēkā bija vērsta uz to, lai izbeigtu praksi viesnīcās, kurās ir minimāls aprīkojums, kas definē sevi kā "SPA", un aizsargātu patērētājus, kuri zinātu, ko gaida, maksājot par pakalpojumu, un kur viņi to var saņemt. Šim nolūkam tika izveidots sertificēto centru reģistrs kā daļa no Tūrisma nacionālā reģistra, kas ir pieejams tiešsaistē. Šobrīd kopumā reģistrā ir uzskaitīti 145 sertificēti centri

<https://ntr.tourism.government.bg/CategoryzationAll.nsf/enspa.xsp>

Nodarbinātība veselības aprūpes jomā

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

- **Sporta treneris** (strādā ar profesionāliem sportistiem, lai novērstu, diagnosticētu un ārstētu muskuļu un kaulu traumas un slimības; izveidot visaptverošas programmas sportistiem traumu un slimību novēršanai un rehabilitācijas programmas cietušajiem sportistiem)
- **Vingrošanas fiziologs** (ar iemaņām un kompetenci attīstīt sagatavotības un vingrinājumu programmas, kuru mērķis ir uzlabot kardiovaskulāro funkciju, ķermeņa kustību un elastību, lai palīdzētu pacientiem atveseļoties no hroniskām slimībām un traucējumiem; veidot individualizētas fitnesa shēmas katram pacientam atkarībā no indivīda mērķiem un slimības vēstures);
- **Fitnesa treneris** (vadīt citus vingrinājumus, ieskaitot darbu ar sirds un asinsvadu sistēmu, spēka trenēšanu un stiepšanu, bieži vien plānojot savas nodarbības un pielāgojot tās klientiem, nodrošinot, ka klienti veic vingrinājumus pareizi, lai izvairītos no traumām)
- **Masieris** (ārstē klientus, izmantojot pieskārienu, lai manipulētu ar ķermeņa muskuļiem un citiem mīkstiem audiem. Ar savu pieskārienu terapieti remdē sāpes, palīdz dziedēt traumas, uzlabo asinsriti, mazina stresu, palielina atslābumu un palīdz klientu vispārējā labklājībā)
- **Arodterapeits** (ārstē cietušos un invalīdus, lai uzlabotu viņu spēju veikt prasmes, kas nepieciešamas ikdienas dzīvei vai darbam. Viņi novērtē pacientu un iesaka dažādus vingrinājumus, aprīkojumu vai izmaiņas pacienta vidē, lai palīdzētu viņiem dzīvot patstāvīgāku dzīvi)
- **fizioterapeits** (strādāt ar pacientiem hronisku slimību, slimību vai traumu rehabilitācijas laikā). Fizioterapeits novērtē katra pacienta vajadzības un izstrādā plānu, kas sastāv no vingrinājumiem, funkcionālās kustības treniņiem un/vai tauru, ratiņkrēslu u.c. izmantošanas. Mērķis ir palielināt pacienta mobilitāti)
- **Ergoterapeits** (strādā ar cilvēkiem, kas ir invalīdi, slimi vai ievainoti, lai palīdzētu uzlabot viņu fizisko, sociālo vai emocionālo labklājību; izstrādāt un koordinēt uz atpūtu balstītas pacientu ārstēšanas programmas, bieži ieskaitot tādas aktivitātes kā dejas, māksla, sports, akvaparks);
- **Dietologs/Uztura speciālists**
- **Wellness centra vadītājs**

Labsajūtas pakalpojumu sniedzēji Slovēnijā

Wellness pakalpojumus un programmas Slovēnijā piedāvā iestādes spa tūrismā termālajos un spa centros, wellness centros, veselības studijās, skaistumkopšanas un ķermeņa kopšanas studijās, skaistumkopšanas un kosmētikas centros, fitnesa centros un viesnīcās.

Pamatojoties uz uzņēmuma darbības uzskaites datiem (Bizi.si), saskaņā ar Slovēnijas Statistikas biroja darbību standarta klasifikāciju (SKD) varam redzēt, ka pakalpojumu sniedzēji ir reģistrēti šādās darbībās:

- viesnīcu un līdzīgu izmitināšanas iestāžu darbību (155 .100),

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

- ķermeņa kopšanas pasākumi (S96 .040),
- citas īslaicīgas apmešanās vietas (I55 .209),
- kosmētiskās un pedikīra darbības (S96 .022),
- fitnesa iekārtu ekspluatācija (R93 .130),
- privāto telpu izīrēšana viesiem (I55 .203),
- Fermas un viesu nami (I55 .202) un
- restorāni (I56 .101).

Atkarībā no piedāvājuma lieluma un specifikas pakalpojumu sniedzējus var iedalīt piecās kategorijās:

- **tūrisms — liels:** lieli atpūtas un relaksācijas centri, piemēram, Wellness Orhidelia Terme Olimia, Balnea Dolenjske Toplice, Wellness Spa Center Thermana Laško;
- **tūrisms — neliels:** nelieli relaksācijas un atpūtas centri termālajos un spa centros, piemēram, Wellness Terme Vivat, Vitarium Šmarješke Toplice, Wellness Paradiso Terme Paradiso, a massage and beauty center La Vita Spa & Beauty Terme Dobrna;
- **iedzīvotāji (ārpus tūrisma) - lieli:** lieli velotūrisma centri ārpus spa tūrisma jomas, piemēram, Wellness Atlantis, Wellness center Harmonija, Sense Wellness Club Ljubljana, Sunny Studio Ljubljana;
- **iedzīvotāji (ārpus tūrisma) - mazi:** mazi labsajūtas centri ārpus spa tūrisma jomas, piemēram, wellness center Oaza miru, Beli Lotos, Fanči cosmetics and sauna;
- **lauku atpūtas centri:** Wellness Lara Jelenov greben, wellness Skok Mozirje, wellness Pod macesnovo Robanov streho kot, Wellness centre Korošec Mozirje.

Labsajūtas pasākumos pārstāvētās profesijas

Pateicoties labsajūtas aktivitātes starpdisciplinārajai būtībai, kas ietver ļoti dažādas jomas – no veselīgas ēšanas, vingrinājumiem un relaksācijas līdz garīgumam, skaistumkopšanai un fiziskajai aprūpei, kā arī veselības aprūpes pakalpojumiem – iesaistīto profesiju struktūra ir ļoti daudzveidīga. Labsajūta ir pārstāvēta šādās profesijās:

- sports un fitness (fitnesa instruktori, aerobikas instruktori),
- uzturs un diēta (dietologs, uztura speciālists),

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

- relaksācijas terapija (aromterapija),
- skaistumkopšana un ķermeņa kopšana (kosmētika, manikīrs, pedikīrs, masieris),
- medicīniskā terapija (refleksoterapeits, fizioterapeits, terapeitiskais masieris) un
- profesijas, kurās ietilpst vadība (labdarības pasākumu organizētājs).

DVB

DVB ir izglītības veids, kas sniedz studentiem darba pieredzi, izmantojot teorētiskās un praktiskās zināšanas un sociālās prasmes, vienlaikus papildus prasmēm attīstot transversālās prasmes, tādējādi attīstot viņu profesionālās prasmes un palielinot nodarbinātības iespējas.

Slovēnijā vidējās profesionālās un tehniskās izglītības programmas ietver minimālo teorētisko un praktisko zināšanu standartu, kas garantē studentiem noteiktu izglītību profesionālajā izglītībā. Par izglītības programmas sekmīgu īstenošanu atbild gan sociālie partneri – skola, gan darba devējs. Darba devējiem tiek nodrošināta praktiskā darba apmācība. Papildus praktiskajām prasmēm skolēni apgūst prasmes, ko nevar apgūt skolas darbnīcās, jo īpaši:

- socializācija darba vidē;
- reālā darba procesa dinamika;
- atbildība par veiktā darba kvalitāti.

Skola un darba devējs cieši sadarbojas, lai īstenotu programmu. Praktiskās izglītības vadītājs skolā atbild par saikni starp abiem, kas rūpējas par organizāciju, kā arī par visām aktivitātēm un atbalstu praktiskās apmācības īstenošanā ar darba palīdzību. Darba devējs nodrošina apstākļus praktiskai apmācībai ar darbu, un mentors ir atbildīgs par praktisko apmācību reālu īstenošanu. Darba devējs var būt arī mentors.

Tas ir atkarīgs no darbībā iesaistīto pakalpojumu sniedzēju lieluma un struktūras, kuri ar darba palīdzību uzņemas atbildību par praktisko apmācību, bet ikviens tiecas pēc tā, lai skolēni pilnveidotu prasmes, ko labsajūtas darbinieki izceļ izpētē kā vissvarīgākās. Tie ir: komunikācijas un prezentācijas prasmes, uz klientu orientēta pieeja, wellness pakalpojumu dizaina prasmes, pārdošanas un mārketinga tehnikas, kā arī informācijas tehnoloģiju izmantošana.

Wellness tūrisma nozares specifika saistībā ar DVB ieviešanu Latvijā

Wellness tūrisms ir augoša nozare, kas nemitīgi attīstās, piedāvājot jaunus pakalpojumus un produktus, kā arī radot jaunas darba vietas un prasot darbiniekiem atbilstošas prasmes. Lai izglītību tuvinātu darba tirgus pieprasījumam, arvien vairāk darba devēju Latvijā iesaistās mācību procesā – īsteno DVB (turpmāk DVB) savā uzņēmumā.

Wellness tūrisma darbinieks ir speciālists, kuram ir labas zināšanas par nozari – gan praktiskās, gan teorētiskās, kā arī organizatoriskās un komunikācijas prasmes. Wellness centra administrators pārzina SPA pakalpojumus, veiksmīgi komunicē ar klientiem, mēģina piemeklēt labāko SPA terapiju klientam, labi pārzina profesionālo SPA kosmētiku, koordinē SPA centra darbu, organizē

informācijas apriti, pārzina dokumentāciju, konsultē vadību par iespējamiem risinājumiem, pārstāv uzņēmumu gan sadarbībā ar partneriem, gan klientiem.

Galvenie pienākumi Wellness centra administratoram ir klientu plānošana, reģistrācija un darbs ar klientu datubāzi, klientu konsultēšana par izmitināšanas iespējām un atsevišķu programmu izstrāde. Administrators ir atbildīgs arī par wellness tūrisma pakalpojumu organizēšanu, koordinēšanu un uzraudzību, inventāru, kā arī ir pasūta produktus, kas nepieciešami wellness tūrisma pakalpojumiem. Svarīgi, ka regulāri izglītojas Wellness jomā.

Wellness centra administrators var strādāt wellness, SPA centros, atpūtas centros, viesmīlības un tūrisma uzņēmumos, skaistumkopšanas uzņēmumos ar labsajūtas un SPA zonu, kā arī citās tūrisma iestādēs.

DVB ieviešanas process

Izglītības iestāde organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības (turpmāk tekstā - DVB mācības) izglītojamam, kurš pie komersanta, iestādē, biedrībā, nodibinājumā, pie fiziskas personas, kura reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, pašnodarbinātais vai individuālais (ģimenes) uzņēmums, tai skaitā zemnieku vai zvejnieku saimniecība, kā arī pie citiem subjektiem, kas nodarbojas ar saimniecisko (ekonomisko) darbību, tai skaitā pie publiskas atvasinātās personas (turpmāk – uzņēmums) īsteno individuālu darba vidē balstītu mācību plānu (turpmāk – individuālais plāns) atbilstoši licencētai profesionālās izglītības programmai, kuras apguves rezultātā iegūstama profesionālā kvalifikācija, izņemot ceturto un piekto profesionālās kvalifikācijas līmeni (turpmāk – izglītības programma). Pamatojoties uz šādiem nosacījumiem, ik viens ekonomiskās darbības veicējs Latvijas Republikas teritorijā var īstenot DVB mācības, un tas pierāda to, ka DVB mācību īstenošanas forma ir iespējama ik vienam.

Uzņēmums, kas plāno piedalīties DVB, vēršas PI skolā, kas īsteno atbilstoša profila izglītības programmas.

Izglītības programmai DVB mācību formā īstenojamais saturs un iegūstamā kvalifikācija ir identiski ar jebkurā citā formā īstenojamās atbilstošās izglītības programmas saturu un iegūstamo kvalifikāciju. To nodrošina izglītības iestāde sadarbībā ar uzņēmumu.

Izglītības programmas īstenošanas plānā, kas sastāv no 1) mācību procesa grafika un 2) mācību plāna, tiek ietverta nepieciešamā informācija saistībā ar izglītības programmas īstenošanu DVB mācību formā. Īstenošanas plāns, kurā noteikts DVB mācību ietvaros īstenotas izglītības programmas apjoms uzņēmumā: vismaz 25 procenti no kopējā izglītības programmas apjoma, neieskaitot kvalifikācijas praksi (programmās, kuras īsteno pēc vispārējas izglītības iegūšanas), izņemot arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās pēc pamatizglītības ieguves; kā arī vismaz 25 procenti no kopējā izglītības programmas apjoma arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās pēc pamatizglītības ieguves. PI skola sadarbībā ar uzņēmumu izstrādā un apstiprina individuālu plānu katram praktikantam saskaņā ar mācību programmas īstenošanas plānu, precizējot mācību programmas profesionālā satura teorijas un prakses attiecību PI skolā un uzņēmumā.

Katram izglītojamajam individuālais plāns ir mācību līguma neatņemama sastāvdaļa. Mācību līgumu pirms DVB mācībām noslēdz izglītības iestāde, uzņēmuma pārstāvis un izglītojamais vai tā likumiskais pārstāvis, ja izglītojamais ir nepilngadīga persona.

PI skola nodrošina, ka praktikants iepazīstas ar pienākumu un tiesībām piedalīties DVB. Ieteicamais studentu skaits uz vienu DVB mācību pasniedzēju uzņēmumā – ne vairāk kā seši studenti vienlaikus.

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

DVB mācību īstenošanas soļi:

1. Profesionālās izglītības iestāde (turpmāk tekstā PII) piedāvā audzēkņiem iespēju mācīties DVB mācību formā.
2. Uzņēmēji tiek ar PII lai atbilstoši izglītības programmai izstrādātu audzēkņim (- iem) individuālo plānu, kuru audzēkņim vajadzēs apgūt uzņēmumā uz vietas.
3. Uzņēmēji tiek ar PII audzēkņiem, lai savstarpēji iepazītos un (vēlams arī) uzņēmums un PII pārstāvji iepazīstinātu audzēkņi (- us) ar individuālo plānu.
4. Pirms uzņēmumā nonāk audzēkņi, lai īstenotu DVB mācības, PII pieprasa par uzņēmumu Nozaru ekspertu padomes atzinumu, kas apliecina, ka uzņēmums var īstenot DVB mācības. Uzņēmumā ir jābūt DVB mācību vadītājam ar pedagoģisko kompetenci, uzņēmumam jāapliecina, ka ir informēts par DVB mācību īstenošanas prasībām – DVB mācību laikā civiltiesiski apdrošināt audzēkņi, DVB mācību laikā ar audzēkņi noslēgt vienošanos par stipendiju un/vai darba līgumu, nodrošināt audzēkņi ar individuāliem aizsardzības līdzekļiem.
5. PII, PII audzēkņi un uzņēmums noslēdz trīspusējo līgumu par DVB mācību īstenošanu. Trīspusējais līgums ir par semestri, bet viena semestra ietvaros vienam PII audzēkņim var būt vairāki trīspusējie līgumi – tas pamatojams ar to, ka atbilstoši PII programmai vienā uzņēmumā var nebūt iespējas īstenot visu programmu, tad PII meklē vairākus uzņēmumus, kuros secīgi mācoties DVB mācību formā audzēkņi apgūs programmu pilnībā.
5. Uzņēmuma DVB mācību vadītājs katru mēnesi veic audzēkņa novērtēšanu un fiksē to vai nu dienasgrāmatā, vai nu DVB mācību žurnālā (tas atkarīgs no tā kā PII ir pieņēmusi šo vērtējumu fiksēšanu).

Programmās, kuras īsteno DVB mācību formā, ir analogiskas prasības ar nosacījumiem, kas jāievēro kvalifikācijas prakses uzņēmumā laikā. Uzņēmuma un izglītības iestādes pienākumus kvalifikācijas prakses laikā nosaka Ministru kabineta 2012.gada 20.novembra noteikumi Nr.785 “Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība”.

Wellness pakalpojumi Slovākijā

Wellness pakalpojumus un programmas Slovākijā piedāvā termiskie un spa centri, velo un fitnesa centri, akvaparki, viesnīcas, veselības studijas, skaistumkopšanas un ķermeņa kopšanas studijas u.c. Spa nozare pašlaik ir Slovākijas tūrisma neatņemama sastāvdaļa. Saskaņā ar Slovākijas Veselības ministrijas datiem (2016. gads) 23 spa kūrortos ir 29 “spa vietas”. Saskaņā ar Slovak Baths “ASK” (2016) datiem tās struktūrā ir iesaistīti 31 uzņēmums.

Pašreizējais spa tūrisma veids Slovākijā sāka attīstīties it sevišķi pēc 1990. gada. Tieši tad sāka attīstīties spa “papildinošā” forma (veids), ko sauc par labsajūtu. Iepriekš minētā iemesla dēļ labsajūta un spa tūrisma joma tiek attēlota kā viens tūrisma veids. (Vystoupil et al. 2016; Kasagranda, 2016). Spa un wellness veido nozīmīgu daļu tūrisma struktūru Slovākijā, jo īpaši tūristu nakšņošanas un ieņēmumu kontekstā. Terapeitiskie spa Slovākijā ir vieni no vecākajiem un kvalitatīvākajiem Viduseiropā. Iespējams, vispazīstamākais spa kūrorts ir Piešťany, kas kļuva pazīstams ne tikai ar saviem unikālajiem termiskajiem minerālūdeņiem, bet arī ar terapeitiskajiem sēra dubļiem. Rajecké Teplice apbur visus savus apmeklētājus ar savu ekskluzīvo, senatnīgo atmosfēru, savukārt Turčianske Teplice spa palutinās jūs ar savu unikālo procedūru - Zelta procedūru. Eiropā ir divi unikāli spa. Viens no tiem ir Sklené Teplice tvaika baseins ar atbilstošu nosaukumu “Parenica”, otrs ir Trenčianske Teplice -Hammam turku pirts. Īpaši tīrs kalnu gaiss ir Vysoké Tatry (Augstie Tatri), kur atrodas vairāki klimatiskie spa, kas palīdz elpceļu slimību ārstēšanā.

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Spa kūrortu iedalījums kategorijās atkarībā no to nozīmīguma spa tūrismam:

Starptautiskie: Piešťany, Bardejov, Vysoké Tatry*:

- augsta cena un 4 * izmitināšanas vietu daļa
- lielas iespējas kongresiem un konferencēm
- piedāvāto pakalpojumu augsta kvalitāte un kvantitāte;
- senas tradīcijas

Nacionālie: Bojnice, Štrbské Pleso, Sliač, Dudince, Trenčianske Teplice, Turčianske Teplice, Rajecké Teplice:

- 3 * un 4 * izmitināšanas telpas
- salīdzinoši lielas iespējas kongresiem un konferencēm
- piedāvāto pakalpojumu vidēja kvalitāte un kvantitāte
- samērā senas tradīcijas

Reģionālie: Vyšné Ružbachy, Nimnica, Nový Smokovec, Sklené Teplice, Brusno:

- vidēji augsta cena;
- galvenokārt 3 * izmitināšanas telpas
- vidēja kapacitāte kongresiem un konferencēm
- piedāvāto pakalpojumu vidējā kvalitāte un kvantitāte
- ne tik senas tradīcijas

Vietējie: Liptovský Ján, Horný Smokovec, Lučivá, Číž, Štós, Smrdáky, Dolný Smokovec, Tatranské Matliare, Tatranská Polianka, Tatranská Kotlina, Červený kláštor, Kováčová, Lúčky:

- zema cena;
- galvenokārt 2 *, 3 * izmitināšanas iespējas
- zemas konferenču iespējas;
- zema piedāvāto pakalpojumu kvalitāte un kvantitāte;

Studentu un tūrisma attiecības

Slovākijas Republikas Transporta un būvniecības ministrija (MoT) veica Slovākijas Republikas Nacionālās tūrisma sistēmas (NTS) izveidi, lai nodrošinātu Slovākijas Republiku kā pievilcīga tūrisma galamērķi. 2017. gada aprīlī notika piektais jauniešu radītāju konkurss, kur vidusskolēniem tika piešķirta Slovākijas Republikas satiksmes un būvniecības ministra balva "Top Tourist Destination" konkursā. Viens no konkursa mērķiem ir stiprināt studentu un tūrisma savstarpējās attiecības.

MoT izstrādāja dokumentu par atpūtas talonu ieviešanu Slovākijā, lai atbalstītu iekšzemes tūrismu valstī. Dokuments ir gatavs iesniegšanai tālākai likumdošanas procedūrai.

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

DVB mācības

Slovākijas Republikas profesionālās un izglītības apmācības (VET) sistēmu raksturo relatīvs uz darbu balstītas izglītības trūkums un vājie darba tirgus rezultāti starp PII programmām skolās. Turklāt demogrāfiskā lejupslīde un spēcīgā akadēmiskās izglītības konkurence rada spiedienu uz Slovākijas Republikas PII sistēmu. Nesenie tiesību akti ir centušies risināt šīs problēmas, ieviešot divējāda veida studenta prakses sistēmu.

Darba devēji ir neapmierināti ar PII absolventu prasmēm: tas ir saistīts ar to, ka PII ir nepietiekams finansējums un finansēšanas mehānismi ir balstīti uz izglītojamo skaitu, nevis uz mācību rezultātu kvalitāti. Liela nozīme ir arī jauniešu izglītības preferenču maiņai un pārtrauktajām saiknēm starp darba un izglītības jomu.

Slovākijā nav īstas mācekļa prakses, lai gan mācību iestādes trīs gadu programmās, kas ietver lielu daļu uz darbu balstītas izglītības, dažkārt tika sauktas par mācekļiem. Tomēr šis termins nav iekļauts tiesību aktos, kas apzīmē visus sākotnējos PII apguvējus kā studentus, nevis to uzņēmumu darbiniekus, kuros notiek apmācība. Tas attiecas arī uz nesen ieviesto dubulto PII.

Duālās PII pamatā ir sadarbība starp vidusskolēniem un uzņēmumiem. Uzņēmumi var iesaistīties PII, uzņemoties pilnu atbildību par praktiskās, uz darbu balstītās mācīšanās organizēšanu. Sadarbība starp skolām un uzņēmumiem pastāv jau vairākus gadus, izmantojot skolu PII, kur uzņēmumā tiek veikta praktiskā apmācība.

Taču 2015. gada martā tika pieņemts jaunais Profesionālās izglītības un apmācības likums (kas ir spēkā kopš 2015. gada aprīļa), ar kuru tika izveidota oficiāla valsts mēroga sistēma duālajai izglītībai. Duālajai izglītībai būtu jāuzlabo skolēnu praktiskās prasmes, jāpalielina viņu saskarsme ar reālo darba vidi un jāpalīdz darba devējiem sagatavot nākotnes darbaspēku atbilstoši viņu pašreizējām tehnoloģijām un ražošanas iespējām. Duālās izglītības sistēmā darba devēju loma ir palielināta. Viņi ir pilnībā atbildīgi par praktisko mācību organizēšanu, tās saturu un kvalitāti. Viņi ir iesaistīti arī skolu mācību programmu izveidē, kuras tiek sagatavotas ciešā sadarbībā ar darba devēju un nozares asociācijām. Papildus ieguvumiem, kas saistīti ar kvalificēta darbaspēka pieejamību tuvākajā nākotnē, darba devēji var gūt labumu no fiskālajiem stimuliem, kas izpaužas kā atbrīvojumi no nodokļiem. Uzņēmumi piedāvā praktiskās mācības sertificētos mācību centros (apliecina darba devēju asociācijas), pamatojoties uz līgumu, kas parakstīts ar vidusskolām. Līgumā ir noteikts mācību veids un vieta, to grafiks, iesaistīto skolēnu skaits, finanšu un materiālais nodrošinājums utt. Jāparaksta arī papildu "mācekļa" līgums starp darba devēju un skolnieku (viņa likumiskais pārstāvis).

1.6. DVB ASPEKTI – VISU DALĪBNIEKU PRIEKŠROCĪBAS – PIELIKUMS NR. 5

DVB mācīšanas popularizēšanas pamatojums ir tāds, ka tas sniedz daudzas priekšrocības salīdzinājumā ar mācībām skolā vai klasē, jo īpaši, attīstot profesionālo kompetenci. DVB var piedāvāt daudzas priekšrocības; cilvēkiem dažādās dzīves situācijās, atkarībā no tā, vai tie ir studenti/praktikanti, darbinieki vai indivīdi, kas pašlaik nav darba tirgū, piemēram, bezdarbnieki. Ieguvums var būt materiālais (jauna kvalifikācija, paaugstinājums vai algas palielinājums) vai nemateriālais (uzlabots pašvērtējums, lielāka karjeras izpratne).

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Ir ekonomiskās, sociālās un mācību priekšrocības, kas saistītas ar DVB trim dalībniekiem, kuri visvairāk izmanto šo modeli: izglītojamajiem, darba devējiem un sabiedrībai kopumā.

➤ **Izglītojamo priekšrocības**

Principā daži pabalsti attiecas uz visiem dalībniekiem, bet citi vairāk attiecas uz konkrētu grupu, piemēram, studenti, praktikanti, pieaugušie, darbinieki, neaizsargātie jaunieši vai bezdarbnieki. Tomēr šīs priekšrocības rodas nevis automātiski, bet gan tikai tad, kad tiek izpildīti konkrēti nosacījumi (t.i., efektīva mācību vide darba vietā).

DVB galvenā priekšrocība dalībniekiem ir tā, ka viņi attīsta zināšanas ne tikai tehnisko prasmju un individuālo un sociālo prasmju apguvē, bet arī socializējoties darba vietā. Tas, kādā mērā šīs kompetences tiek iegūtas, ievērojami atšķiras dažādās darba vietās, un tas ir atkarīgs no situācijām, kurās izglītojamie ir pakļauti, un no atbalsta, ko viņi saņem.

- **Pamatprasmes, tehniskās zināšanas un taktiskās zināšanas.** Viens no galvenajiem DVB galvenajiem aspektiem ir tas, ka tas ir ļoti efektīvs veids, kā attīstīt kompetenci un prasmes, kas ir ļoti būtiskas konkrētajai profesijai un, vēl jo vairāk, konkrētai darba vietai. Ņemot vērā ciešo saikni starp mācībām un reālajiem darba procesiem un DVB procesa būtību (mācoties, novērojot un darot), tehnisko prasmju un disciplināro zināšanu attīstība iet roku rokā ar taktisko zināšanu (know-how) vai procedūru zināšanu iegūšanu.

Daudziem darba ņēmējiem DVB nozīme pieaug, jo prasmju attīstīšana bieži vien ir faktors nodarbinātības saglabāšanā ilgtermiņā, jo mūsdienās ir paredzams, ka darba ņēmēji būs elastīgāki, viņiem būs plašs prasmju klāsts un varēs uzņemties pienākumus, ko iepriekš uzņēmās vadītāji un uzraugi. Pieaugušie, šķiet, daudz efektīvāk mācās, nodarbojoties ar darba vietu, nekā ar jebkāda cita veida apmācību. Darba ņēmēji uzskata savu darba vietu par vissvarīgāko mācību vietu un uzskata, ka šī prakse ir labākais mācību veids. Iesaistīšanās WBL uzlabo darbinieku darba kvalitāti, ienākumus, profesionālo stāvokli un karjeras attīstību, kā arī apmierinātību ar darbu. Mehānismi, kas formāli atzīst mācības darbavietā, ir svarīgi, jo tie veicina prasmju pārnesamību un darba ņēmēju mobilitāti.

Papildus iemaņas, citas kompetences un uzvedības. Tehniskās prasmes mūsdienu darba tirgū vairs netiek pietiekami ņemtas vērā. DVB ir lielisks veids, kā apgūt plašu maigo prasmju, kompetenču un uzvedības spektru. Daudzas no tām ir grūti attīstīt ārpus reālas darbavietas, piemēram, attieksme pret darbu, tostarp atbildības uzņemšanās, termiņu ievērošana un zināšanas par to, kā rīkoties konkrētā situācijā. Galvenās personiskās un sociālās prasmes (saziņa, komandas darbs un klientu attiecības) un vispārējās prasmes (projektu plānošana un problēmu risināšana) un tādas īpašības kā uzņēmība, augsti motivācija un gatavība uzņemties risku kļūst arvien svarīgākas šodienas darba tirgū. WBL sniedz lielisku iespēju attīstīt šīs prasmes, izmantojot formālu un neformālu mijiedarbību ar kolēģiem, vadību un klientiem, kā arī risinot reālās dzīves problēmas, kas rodas katru dienu darbā. Tādējādi darba pieredze var arī palīdzēt jauniešiem attīstīt pašnovērtēšanas prasmes un vairot pārliecību, kas viņiem nepieciešama, lai apdomātu un mācītos no pieredzes. Cilvēki parasti apzinās, ka, izmantojot šīs prasmes praksē, ir jāattīsta maigas prasmes un prasmes, un šādas prasmes ir grūti attīstīt, lai izvairītos no konkrētām prasībām par reālu darba vietu. Tie var arī dot labumu darbiniekiem ārpus darba dzīves, lai gan ieguldījumu atdeve var nebūt ne tik tūlītēja, ne skaidra kā atdeve no profesionālajām vai darba prasmēm.

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

- **Socializācija un motivācija.** Papildus tam, ka tiek atvieglota tehnisku un ar darbu vai profesiju saistītu prasmju apgūšana, DBV ir arī efektīvs līdzeklis, lai nodrošinātu apstākļus socializācijai darba vidē. DVB palīdz indivīdiem labāk izprast darba kultūru un tās gaidas, kā arī iegūt labus darba paradumus. Katram indivīdam ir unikāls karjeras mērķu, prasmju, kompetenču, stipro pušu un vājo vietu kopums. DVB palīdz cilvēkiem labāk izprast darba kultūru un cerības un var attīstīt izglītojamā pašapziņu, pašapziņu, pašefektivitāti un motivāciju, kad stažieriem tiek dota iespēja parādīt savas spējas un paveikt uzdevumus un atrisināt problēmas darba kontekstā, kā arī attīstīt karjeras izpratni un karjeras vadības prasmes.

DVB ir arī īpašas priekšrocības jauniešiem, jo īpaši, ja mēs salīdzinām uz darbu balstītu un uz skolu balstītu mācību kontekstu attiecībā uz atalgojumu un pārejām no skolas uz darba dzīvi.

- **Vieglāka pāreja no skolas uz darbu.** Jauniešu un studentu sagatavošana darba pasaulei, izmantojot reālu darba pieredzi, uzlabo viņu nodarbināmību. Tā var būt dubulta vērtība pārejā no skolas uz darbu un konkursā par darbu: no vienas puses, izglītojamie iegūst noteiktas prasmes un prasmes efektīvāk, izmantojot DVB, un, no otras puses, viņiem jau ir viena kāja darba tirgū, jo darba devēji mēdz pieņemt darbā labākos kandidātus. Mācekļi un praktikanti var atrast darbu tūlīt pēc mācību pabeigšanas: viņi var palikt uzņēmumā, kur viņi ir mācījušies, vai ātri atrast darbu citur.

- **Pozitīva ietekme pret atalgojumu.** Tas, kādā mērā algas atdeve ir lielāka, ir atkarīgs no mācekļības sistēmas prestiža, tās konkurētspējas, iegūtās kvalifikācijas līmeņa un tādiem faktoriem kā uzņēmuma lielums un dzimums.

- **DVB veicina uzņēmējdarbību.** Bijušie mācekļi, visticamāk, dibinās paši savus uzņēmumus nekā viņu vienaudži, kuri ir sekojuši citiem izglītības virzieniem.

DVB var būt pievilcīgs studiju ceļš un radīt ieguvumus neaizsargātiem jauniešiem un bezdarbniekiem. Tā viņiem var piedāvāt lielāku elastību un piemērotāku pedagoģisko pieeju nekā mācībām skolās: bezdarbnieki, kuri ir piedzīvojuši neveiksmi klasē, bieži vien gūst panākumus, īstenojot praktiski orientētu programmu. DVB ir arī ciešāk saistīts ar jauniešu centieniem darba tirgū. Patiešām, daudzas reintegrācijas/pārqualifikācijas programmas neaizsargātiem jauniešiem un nestrādājošiem pieaugušajiem izmanto DVB, un šādi kursi var piedāvāt ceļu atpakaļ uz formālo izglītību vai atvieglot izglītojamā pāreju uz nodarbinātību.

➤ **Darba devēju ieguvumi**

- DVB mācības var sniegt darba devējiem dažādas priekšrocības. Tās ietver gan finansiālus ieguvumus (t. i., produktivitātes pieaugumu), gan emocionālus ieguvumus (t. i., darbinieku morāles pieaugumu), gan tūlītējus ieguvumus (t. i., darba vietā nepieciešamo prasmju apguvi), gan vidēja termiņa ieguvumus (t. i., mazāku personāla manību) un ilgtermiņa ieguvumus (t. i., paaugstinātu rentabilitāti un uzlabotu uzņēmējdarbības sniegumu). Šie ir daži no galvenajiem biznesa argumentiem, lai iesaistītos DVB mācību programmā.

- **Augsta produktivitāte.** DVB mācības varētu būtiski ietekmēt produktivitāti, lai gan aplēstā peļņa no ieguldījumiem varētu atšķirties. Dažos pētījumos darba devēji, kuru uzņēmumos darbojas DVB mācību programma, ziņoja, ka šiem darbiniekiem nepieciešama mazāka

apmācība, viņi labāk strādā un viņiem ir vairāk un plašākas prasmes nekā citiem jauniem darbiniekiem.

- **ietekme uz pieņemšanu darbā.** DVB sniedz darba devējiem ieskatu par to, vai dalībniekiem piemīt darbam nepieciešamās īpašības. Tas arī dod viņiem iespēju pieņemt darbā talantīgākos cilvēkus, tādējādi samazinot izmaksas par ārēju pieņemšanu darbā un iekšējo indukciju. Iespēja iepazīt nākotnes darbiniekus var būt svarīgs motivējošs faktors darba devējiem, kas iesaistās DVB programmās.
- **Uzlabots uzņēmuma tēls.** Saskaņā ar aptaujām darba devēji dažās valstīs uzskata, ka līdzdalība DVB palielina uzņēmuma reputāciju, savukārt citās valstīs tā nav.
- **personāla saglabāšana un apmierinātība ar darbu.** Pētījumi liecina, ka darbiniekiem, kas ir apmācīti uzņēmumā, ir lielāka iespēja palikt pie šī darba devēja, jo viņi izjūt lojalitāti vai apņemšanos un redz labākas iespējas personiskajai un profesionālajai attīstībai. Uzņēmumi zina, ka mācību iespēju piedāvāšana arī ir veids, kā saglabāt personālu.
- **iespēja novērst prasmju trūkumu. Prasmju nepietiekamībai un plaisām ir vairākas negatīvas sekas. Uzņēmumi var zaudēt vērtīgo biznesu vai būt spiesti pārtraukt uzņēmējdarbību, un deficīts var arī aizkavēt jaunu produktu un pakalpojumu attīstību vai palielināt darbības izmaksas. DVB var izmantot kā efektīvu stratēģiju, lai risinātu neatbilstīgu prasmju piedāvājuma problēmu un nodrošinātu kvalificētu darbinieku pieejamību, ieguldot nākotnes darbaspēku.**
- **Sabiedrības ieguvumi**

DVB ietekme pat pārsniedz tūlītējo ietekmi uz individuālajiem izglītojamajiem, darba ņēmējiem un darba devējiem. Tālāk minēti daži piemēri par ieguvumiem sabiedrībai.
- **palielinātas nodarbinātības iespējas.** DVB izstrādā plašu attiecīgo prasmju klāstu un veicina nodarbinātību. Pētījumi, kuros salīdzināti DVB un skolu mācību rezultāti, liecina, ka labāk sagatavot izglītojamais darba tirgum un veicināt mīksto un nodarbinātības prasmju apguvi.
- **jauniešu nodarbinātība.** Valstu pētījumi un pārrobežu salīdzinājumi liecina, ka valstīs ar spēcīgām mācekļības sistēmām ir labāki jauniešu nodarbinātības modeļi un zemāks jauniešu bezdarba līmenis.
- **Iekļaušana sabiedrībā.** DVB var piedāvāt iekšējas priekšrocības attiecībā uz iekļaušanu. Tā var noteikt svarīgu pamatu sociālajai integrācijai un līdzdalībai, jo īpaši neaizsargātām grupām. Tas arī palīdz saglabāt zemu atbīruma līmeni.
- **Ekonomiskā atdeve.** DVB ir pamatota ekonomiska nozīme, jo mācību rezultātu sasniegšanas izmaksas no valsts finansētām izglītības iestādēm tiek pārnestas uz uzņēmumiem, tādējādi samazinot valsts izdevumus un atbrīvojot līdzekļus citām prioritātēm. Pētījumu rezultāti, kuros tika salīdzināti mūža ieguvumi no mācekļa prakses pabeigšanas nodarbinātības un algu ziņā ar programmu izmaksām, norāda uz ievērojamu ieguvumu pārpalikumu izmaksu ziņā. Vēl viens ekonomiskais pamats DVB ir sakarība starp ekonomikas tehnoloģisko modernizāciju, tās inovācijas un radošuma potenciālu un mācībām, kas nepieciešamas, lai veicinātu abas jomas.

2. ĪSTENOŠANAS POSMS – PIELIKUMS 6 LĪDZ 8

2.1. PASĀKUMI VEIKSMĪGAI SADARBĪBAI STARP UZŅĒMUMIEM UN PI IESTĀDĒM DVB MĀCĪBU PLĀNOŠANĀ, ORGANIZĒŠANĀ UN UZRAUDZĪBĀ

Sistemātiska sadarbība starp PIA skolām un uzņēmumiem bija viens no principiem, lai nodrošinātu augstu darbības LĪMENI, ko Eiropas Komisija noteica 2015. gadā publicētajā ziņojumā. Lai nodrošinātu PIA kvalitāti un pievilcību, ir svarīgi gan nodrošināt darba tirgum atbilstošu kompetenci, gan arī nodrošināt PIA absolventu kvantitāti un kvalitāti. Viens no galvenajiem aspektiem PIA kvalitātes un pievilcības nodrošināšanā ir VET-business sadarbība, kurā svarīga LOMA ir starpniekiem. Starpnieka pienākumi, lai atvieglotu sadarbību starp PIA sniedzējiem un uzņēmumiem, ietver AR plānošanu un organizāciju saistītus jautājumus, starptautiskās mobilitātes uzraudzību un organizāciju.

Veiksmīgai starpniecībai starp uzņēmumiem un PIA sniedzējiem, un tādējādi veiksmīgām skolu un uzņēmumu partnerībām ir identificējamās iezīmes, tostarp:

- Kvalifikāciju un mācību programmu izstrāde, kas izstrādāta sadarbībā ar abām pusēm; rūpīga plānošana, izglītošana un pasākumi darba vietā ir skaidri formulēti un saprotami visām pusēm.
- Nosūtīt analīzes par uzņēmējdarbības vajadzībām un plānu efektīvām mācībām uz darbu balstītā kontekstā
- skolas un PIA iestādes, kas palīdz uzņēmumiem visos organizācijas līmeņos veidot CIEŠAS darba attiecības starp izglītības iestādi un uzņēmējdarbības organizāciju, liekot pietiekamu uzsvāru uz to, lai attīstītu un paplašinātu jēgpilnas un efektīvas attiecības ar uzņēmumiem;
- pievērst uzmanību prasmēm, karjerai un darba virzībai ŠAJĀ jomā; mācību uzsvārs tiek likts uz ar darbu saistīto prasmju, kā arī nododamo prasmju attīstību; skaidru “pieskaņošanas” procesu starp “WBL” iespēju un jauniešu interesēm un attīstības vajadzībām;
- Mācību vides un uzņēmuma instruktoru piemērotības pārbaude un apstiprināšana
- Kopīgu standartu piemērošana izglītojamo administrēšanai un uzraudzībai
- PIA iestādes, kas nodrošina skolotājiem un skolotājiem pietiekamas zināšanas un instrumentus, lai izveidotu partnerības pieeju, IZSTRĀDĀJOT IESPĒJAS, kas ietekmē gan darba devēju, gan izglītojamo
- Skolu un uzņēmumu partnerība pietiekami atbalsta PIA skolotāju un pasniedzēju attīstību, lai uzlabotu viņu zināšanas un praksi un lai TO nodrošinātu labi apmācīti, kvalificēti PIA skolotāji un pasniedzēji, kuri saprot, kā plānot un pielāgot mācību vajadzības, ņemot vērā uzņēmējdarbības un mācību apstākļus.

PIA skolu un uzņēmumu partnerības ir pamatattiecības, lai jauniešiem radītu augstas kvalitātes IESPĒJAS. Attiecībām jābūt spēcīgām un jāmacās tās pielāgot, lai radītu veiksmīgu ietekmi uz jauniešiem un uzņēmumiem.

2.2. INTERNACIONĀLĀS MOBILITĀTES DVB MĀCĪBĀS

Mobilitāte ārzemēs var palīdzēt PIA jauniešiem iegūt profesionālās un personiskās prasmes, kas vajadzīgas mūsdienu konkurētspējīgam darba tirgum.

Pēdējo desmitgažu laikā mācību mobilitāte ir iesaistījusies PIA nozarē, ļaujot jauniešiem gūt pievienoto vērtību no citu valstu kultūras, apmācības metodēm, mācību satura un problēmu risināšanas veidiem.

Eiropas Savienība ir noteikusi kritēriju 2020. gadam, ka 10% no visiem PIA izglītojamajiem piedalīsies starptautiskajā mācību mobilitātē, un tas joprojām šķiet diezgan grūti sasniedzams uzdevums.

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Tāpēc ir ļoti svarīgi, lai visi galvenie PIA dalībnieki, jo īpaši duālās mācekļības sistēmās, sociālie partneri, uzņēmumi, PIA skolas, stažieri, vecāki un visā politiskajā un politikas veidošanas līmenī, atbalstītu un veicinātu pārrobežu mācību mobilitātes koncepciju Eiropā. Tikai ar savu plašo atbalstu un iesaistīšanos nākotnē būs iespējams sasniegt šos etalona līmeņus, kas patiesībā ir ne tikai statistikas dati, bet ir izpausme vēlmei, lai jaunie eiropieši būtu gatavi veidot un uzturēt Eiropas sabiedrības nākotni.

3. ATZĪŠANA UN SERTIFIKĀCIJA

Mācību rezultātu atzīšana un apstiprināšana ir divas autonomas, bet savstarpēji saistītas procedūras. Atzīšana ir individuālās pieredzes atjaunošanas posms, kas nozīmē iegūto kompetenču pārredzamību un kas beidzas ar iegūto kompetenču pārredzamības galīgā dokumenta izstrādi. Iepriekšminētajā dokumentā ir iespējams identificēt visus mācību rezultātus, ko ieguvuši indivīdi DVB dzīves cikla laikā. Validācija ir process, kurā tiek pārbaudīta faktiskā (kvantitatīvā un kvalitatīvā) pieredze (t. i., kompetence, kas iegūta, izmantojot neformālo mācīšanos), kas uzkrāta un aprakstīta Pārredzamības dokumentā. Tas noslēdzas ar Validācijas dokumenta izstrādi. Abu procedūru veikšanai vajadzīgs kvalificēts operators. Patiesībā pārredzamības dokumentu sagatavo persona, kas ar atzītā operatora palīdzību aktivizē procedūru, bet validācijas dokumentu aizpilda vienīgi atzītais operators.

VI. KVALITĀTE DVB MĀCĪBĀS – KVALITĀTES STANDARTI UN UZLABOŠANA – PIELIKUMI NO 9 LĪDZ 11

Kvalitātes nodrošināšanas nolūkos būs jāņem vērā arī uz darbu balstīta mācīšana, mācīšanās un vērtēšanas kvalitātes nodrošināšana, kā arī skolotāju darba prasības. Svarīgs projekta uzdevums ir organizēt sistēmas, politiku un cilvēkresursus, lai nodrošinātu DVB mācību kvalitāti un konsekveni. Tas varētu būt centralizēts pakalpojums vai ar vietējo ekspertu starpniecību katrā valstī.

EQAVET sistēma ir izstrādāta, lai veicinātu labāku PI, nodrošinot iestādēm un PI sniedzējiem kopējus noteikumus PI kvalitātes pārvaldībai. Saskaņā ar šo sistēmu DVB mācību kvalitāte jāstrukturē šādi:

01 DVB mācību noformējums

DVB mācību kvalitāti var uzlabot, ja plānošanas posmā ņem vērā kvalitātes nodrošināšanu. Dažos gadījumos tas var būt daļa no oficiālas vienošanās starp partnerorganizācijām. Ir svarīgi nodrošināt, ka katra partnerorganizācija saista savas apmācības saturu ar izglītojamā kvalifikāciju. Kvalitātes nodrošināšana tiek stiprināta, ja katrai partnerorganizācijai ir iespēja novērtēt un pārskatīt savas darba attiecības. Kvalitātes nodrošināšana tiek stiprināta, ja to plāno pirmssākumā un ja ir zināmi pienākumi katram DVB mācību posmam. Tiešsaistes sistēmas uzlabo darba devēju un PI iestāžu spēju sadarboties; tas atbalsta kvalitātes nodrošināšanu un stiprina iespēju pārskatīt DVB mācību procesu. PI skolotājiem būtu jāpavada laiks uzņēmumos, lai būtu vieglāk izveidot ciešu saikni starp darba devēju un izglītības iestādi. Mazos un vidējos uzņēmumos var iedrošināt un atbalstīt, lai tie vairāk iesaistītos DVB mācībās, ja uzmanība tiek pievērsta to specifiskajām apmācības vajadzībām un kontekstam.

02 Uzlabot kvalitāti

Apmācības kvalitāte uzlabojas, ja to pastāvīgi uzrauga un pārskata (ne tikai tad, kad izglītojamie ir beiguši savu kursu vai kvalifikāciju). To darbinieku noteikšana, kuri ir atbildīgi par kvalitātes nodrošināšanu, var būt uzlabojumu plāna galvenā sastāvdaļa.

03 Piemērot izglītojamo vajadzībām

Turpināt apzināties izglītojamo vajadzības visā to DVB mācību laikā.

Izglītojamie ir pārliecinātāki un jūtas drošāki, kad DVB mācību laikā ir nosaukts darbinieks, kas viņus atbalsta. Kvalitāte tiek uzlabota, ja PI iestāde regulāri sazinās ar izglītojamiem (un darba devēji, apmeklējot PI iestādi, sazinās ar izglītojamajiem). Kvalitāte tiek nostiprināta, kad izglītojamajiem tiek dots laiks un iespēja sniegt atgriezenisko saiti par savu pieredzi, apmācību un mācīšanos. Mācību dalībnieku individuālo vajadzību saskaņošana ar darba devēju vajadzībām dod labumu ikvienam. Atbalsta personāla piešķiršana, lai atbalstītu izglītojamos uz darbu balstītas apmācības laikā, stiprina pakalpojuma kvalitāti un uzlabo kvalitātes nodrošināšanas procesu. DVB mācības ļauj PI sniedzējiem un darba devējiem izstrādāt individualizētāku pieeju mācībām. Studentu un darba devēju atsauksmes ir daļa no sistemātiskas pieejas kvalitātes nodrošināšanai DVB mācību laikā. Šī atgriezeniskā saite tiek izmantota apmācību laikā un kursu noslēgumā, lai uzlabotu kvalitāti. PI sniedzējiem, darba devējiem un ieinteresētajām personām ir cieši jāsadarbojas visos DVB mācību periodos. Dažās situācijās visvairāk kontaktā ar audzēkni būs izglītības iestādes darbinieki, kuri apmeklē skolēnus un organizē regulāras tikšanās ar darba devējiem.

04 Saziņa

Nodrošināt, lai izglītojamie un partnerorganizācijas būtu labi informēti un saņemtu biežus ziņojumus par visiem apmācību aspektiem. Saziņa starp partnerorganizācijām ir viens no svarīgākajiem DVB mācību pieturpunktiem. Apmācības kvalitāte tiek uzlabota, ja partnerorganizācijas strādā "bez pārsteigumiem". Izglītojamajiem jābūt tikpat labi informētiem kā organizācijām, kas vada viņu mācības. IT sistēmas ir svarīgas, lai nodrošinātu, ka izglītojamie, darba devēji un PI skolas turpina sazināties DVB laikā. Palielinās reālā laika sistēmu izmantošana, lai uzlabotu kvalitāti, uzraudzītu mācību progresu un nodrošinātu, lai ir efektīva komunikācija. Oficiālus līgumus starp PI skolām, darba devējiem un citām ieinteresētajām personām izmanto, lai stiprinātu komunikāciju uz darbu balstītas mācīšanās laiku. Izglītojamie ir galvenās ieinteresētās personas visa mācību laikā.

05 Apguvēji

Sadarboties ar partnerorganizācijām, lai pārskatītu darba apmācības programmu un vajadzības gadījumā novērtētu un sertificētu individuālos mācību sasniegumus. Viedokļi par atsevišķu izglītojamo sasniegumiem var atšķirties: kvalitāte uzlabojas, ja pastāv vienošanās par jebkuru atrisināšanas procesu atšķirību pirms to rašanās. Izglītojamā pieredzes kvalitāte un novērtējuma precizitāte un pamatotība ir nostiprināta, ja ir skaidrs, kādi mācību rezultāti, standarti vai kompetences ir jāpierāda. PI iestādes gaida, ka vērtēšanā iesaistīsies darba devēji. Daudzās PI skolās darba devēju iesaistīšana ir būtiska DVB sastāvdaļa. Izglītojamo vērtēšana darbā ir viens no aspektiem, lai novērtētu praktiskās prasmes un profesionālās prasmes, kas ir būtiskas PI kvalifikāciju iegūšanai. Izglītojamo vērtējums DVB laikā būtu jābalsta uz iepriekš noteiktu kompetenču un prasmju kopumu. Vienošanās par vērtējuma modeli uzlabo profesionālo apmācību un DVB kvalitāti.

VII. LABĀS PRAKSES PIEMĒRI UZŅĒMUMU UN PI IESTĀŽU SADARBĪBAI DVB MĀCĪBU NODROŠINĀŠANAI

1. WELLNESS SEKTORĀ (VISMĀZ 1 PIEMĒRS KATRAI PARTNERVALSTIJ)

Labā prakse: Bulgārija

Studenti PII skolā “Kliment Timiriāzev” Sandanskā, Bulgārijā sadarbojas ar daudziem valsts un starptautiskiem uzņēmumiem, lai iegūtu praktiskas zināšanas un prasmes atkarībā no viņu izglītības jomas. Lielākā daļa praktisko nodarbību notiek tūrisma un Spa nozarēs. Tālāk ir izklāstīti divi labas prakses piemēri.

1. laba prakse: Termālo procedūru “Valheadlamp” studentiem ir praktiska pieredze “Interhotel Sandanski” Spa centrā. Viņi veic spa procedūras un savā darbā izmanto specializētas tehnoloģijas. Skolēni veic arī fizioterapiju un rehabilitāciju. Visas procedūras tiek veiktas skolotāja uzraudzībā un vadībā, un tās veic arī uzņēmuma darbinieki. Citas procedūras, ko skolēni veic praktiskajās nodarbībās, ir šādas:

- dūņu/aļģu aplikācijas;
- parafīna aplikācijas;
- hidroterapija – hidromasāžas vannas, pērļu vannas, zemūdens masāžas;
- fizikālā terapija – inhalācijas;
- Ultraskaņas procedūras;
- magnētiskā terapija;
- Elektroterapija.

Nākotnē sarakstam tiks pievienotas vēl dažas procedūras – dziednieciskā masāža un kineziterapija. Komunikācija starp skolēniem, darbiniekiem, skolotājiem un uzņēmumiem ir ļoti laba, darba apstākļi ir augstā līmenī, darba atmosfēra ir pozitīva, un skolēni visus savus pienākumus pilda ar prieku.

2. labā prakse: Desmit studenti, kas studē “Rehabilitāciju un fizioterapiju”, 2019. gadā ir pabeiguši 8 nedēļu ilgu apmācību dažās Sandanski specializētajās slimnīcās un SPA centros, un viņiem ir izdevies iegūt daudz prasmju, ko viņi apgūs nākotnē.

Viena no vietām, kur studenti ir apmācīti, ir “Specializētā rehabilitācijas slimnīca” Sandanskā. Šī vieta atrodas pilsētas parka teritorijā, kura ir ievērojama ar tās dabas unikāliem klimatiskajiem apstākļiem un minerāliem ūdeņiem. Slimnīca ir ievērojama, ārstējot tādas specifiskas elpošanas

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

sistēmas slimības kā, piemēram, bronhītu, astmu, alergisku rinītu, sinusītu, faringītu; post-pneumonia stāvokļus, hronisku obstruktīvu plaušu slimību/HOPS/;

Hroniskas locītavu slimības: Behtereva slimība, spondilartroze, post-fracture stāvokļi, reimatiskais artrīts;

Perifērās nervu sistēmas slimības: – neiralģija, neirīts, plexitis; post-insult stāvokļa rehabilitācija.

Dažas no tām izmantotajām dziedināšanas metodēm ir:

- Balneoterapija– minerālūdeņu dušas, minerālūdeņu vannas;
- fitotermiskās procedūras;
- Inhalāciju terapija;
- parafīna terapija;
- koriģējošā vingrošana;
- Hidroterapija;
- Sodas spa procedūras;
- Veselīgs uzturs.

Studenti strādāja kopā ar fizioterapeitiem un medmāsām, palīdzot viņiem ikdienas darbos, uzkopjot karstās vannas, sagatavojot zemūdens masāžas vannas, uzstādot masāžas kušetes, sagatavojot un uzkaršējot parafīnu, sagatavojot tīros dvieļus, palīdzot vecāka gadagājuma cilvēkiem ar peldbaseina vingrinājumiem un fizioterapijas vingrinājumiem, sagaidot pacientus recepcijā, ievērojot visus viesmīlības pamatprincipus. Viņi pierādījuši savas profesionālās prasmes pildot savus pienākumus, strādājot komandā, cēlušī sev pašapziņu, ieguvuši pieredzi un ieguvuši jaunus draugus.

Labās prakses piemēri: Latvija

1. Labā prakse: ESPA Rīga. ESPA Rīga ir viens no lielākajiem starptautiski atzītajiem piecvaigžņu SPA centriem Baltijā. SPA komplekss atrodas pašā Rīgas sirdī, pazīstamā latviešu arhitekta Konstantīna Pēkšēna 19.gadsimta beigās veidotā jūgendstila ēkā, kas ietilpst "Radisson Blu Latvija Conference & Spa Hotel" kompleksā. Interjera dizains izceļas ar oriģinalitāti, apvienojot mūsdienīgu apdari un senās ēkas īpatnības. Centrālie ESPA Rīga ēkas elementi ir spirālveida kāpnes, kas klātas ar melnu kristālu un zelta mozaīkas apdari, kā arī skaistā, slavenās dizaineres Evas Menzes (Eva Menz) veidotā lustra ar kristāla pērlītēm.

ESPA Rīga ir moderns piecvaigžņu SPA komplekss ar izsmalcinātu interjeru, kas izvietots sešos stāvos un unikāli pielāgots, lai sniegtu patiesi holistisku un brīnišķīgu relaksāciju katram SPA viesim un klientam. ESPA Rīga atrašanās vieta un arhitektoniskais vēstījums apvienots ar dziednieciskām un relaksējošām procedūrām, lai sniegtu neaizmirstamu pieredzi visiem SPA viesiem, nodrošinātu labsajūtu un izsmalcinātu relaksāciju.

No 2012. gada līdz šodienai KTTT SPA studentiem un ESPA ir izveidojusies ļoti laba sadarbība. Prakse ilgst no jūlija līdz oktobrim. Daži studenti pēc KTTT absolvēšanas strādā ESPA. Prakses vadītājs pirms praktiskās apmācības iepazīstina studentus ar viņu tiesībām un pienākumiem prakses laikā, iesniedz nepieciešamos dokumentus; savukārt prakses vadītājs nodrošina prakses programmas izpildi, darba drošību un sanitārās telpas saskaņā ar higiēniskajām normām. Prakses dokumenti ir: prakses programma; prakses dienasgrāmata; praktikanta apraksts. Pēc prakses beigām iesniedz savlaicīgu dokumentāciju un prakses dienasgrāmatu. Skolēni iepazīstina ar iegūto profesionālo pieredzi nozarē, izdara secinājumus par to, kas ir apgūts prakses laikā. Visas mācību prakses laikā tiek veikta regulāra prakses programmas organizēšanas uzraudzība, analīze un pilnveide.

2. Labā prakse: Hotel Jūrmala SPA. SPA viesnīca un konferenču centrs Hotel Jūrmala SPA ir viena no lielākajām SPA viesnīcām Baltijā. SPA piedāvā saunu un baseinu centrā - Wellness Oasis - un vairāk nekā 200 dažādas SPA procedūras un skaistumkopšanas procedūras.

Viesnīca atrodas pie jūras pašā Jūrmalas sirdī. Tā atrodas netālu no galvaspilsētas Rīgas, ir viegli pieejama un ir lielisks sākuma punkts kūrorta pilsētas izpētei.

No 2012. gada līdz šodienai KTTT SPA studentiem un Hotel Jūrmala SPA ir izveidojusies ļoti laba sadarbība. Studenti viesnīcā saņem daudzpusīgu redzējumu par SPA viesnīcas darbību. Lai varētu strādāt gan recepcijā, gan veikt SPA procedūras. Prakse ilgst no jūlija līdz oktobrim, 2 studenti pēc KTTT absolvēšanas strādā viesnīcā "Hotel Jūrmala SPA".

Labās prakses piemēri: Slovēnija

1. labā prakse: skolas praktiskās apmācības koordinators loma

Slovēnijas PI programmās uz darbu balstītai izglītībai ir 2 atšķirīgas formas – praktiskā izglītība skolu darbnīcās un praktiskā apmācība uzņēmumos. Mācības uzņēmumos administrē skola, tāpēc katra skola ir iecēlusi skolotāju, kas kalpo kā praktiskās apmācības skolas koordinators. Šī skolotāja uzdevums ir organizēt praktisko apmācību skolēniem un uzturēt regulārus kontaktus ar uzņēmumiem, lai uzraudzītu praktiskās apmācības īstenošanu.

Skolas centra Velenje gadījumā praktiskās apmācības koordinatore uztur kontaktus ar Terme Topolsica (Spa viesnīca), kur studenti īsteno savu praktisko apmācību viesnīcas uzņemšanas birojā. Mācību gada sākumā skolas vadītājs sagatavo ikgadēju praktisko mācību plānu skolēniem, pamatojoties uz aptauju uzņēmumos (cik daudzi ir uzņēmumi, kas vēlas uzņemt studentus mācību gada laikā). Pirms tiek apmeklēts uzņēmums, diskusiju par praktiskās apmācības mērķiem un darba programmu veic skolu koordinators. Pēc tam skolas koordinators attiecīgi informē un sagatavo audzēkņus (informācija par uzņēmumu, darba uzdevumu un pienākumu apraksts). Pēc tam skolas koordinators sagatavo darba līgumu starp skolu, skolēnu un uzņēmumu, kas jāparaksta katrai pusei pirms praktiskās apmācības uzsākšanas. Praktiskās apmācības laikā skolas koordinators apmeklē skolēnus un uzrauga izstrādātās programmas īstenošanu kopā ar mentoru uzņēmumā. Praktiskās

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

apmācības noslēgumā studentiem ir jā sagatavo un jāsniedz ziņojums par praktisko apmācību. Pārskats sastāv no darbību un vērtēšanas formas gan no mentoru, gan studentu puses. Pēc tam skolas koordinators pārbauga ziņojumu un katram skolēnam sniedz novērtējumu par praktisko apmācību uzņēmumā. Praktiskās apmācības galīgo atzīšanu veic ar sertifikāciju mācību gada beigās.

2. labā prakse: rīkotas vietējās ekskursijas, kurās pēc studentiem dodas tūristi

Lai īstenotu skolēnu praktisko apmācību Youth hostel Velenje, pastāv īpaša vienošanās starp Youth hostel Velenje un Skolu centru Velenje. Studenti veic praktiskās mācības reālajā darba vidē (Youth hostel Velenje darbības jomā), pārbaugot īpaši ieceltu uzņēmuma darbaudzinātāju. Viens no studentu uzdevumiem ir vadīt ekskursijas tūristiem kā daļu no praktiskās apmācības PI programmā "Gastronomija un tūrisms". 3. un 4. kursa studenti regulāri vada tūristu grupas un iepazīstina ar tradicionālām vērtībām slovēņu, angļu, vācu un franču valodā. Ekskursijas ilgst apmēram 2 stundas. Konsultācijas ir daļa no praktiskām mācībām, kur studenti tiek izglītoti par vietējo vēsturi un dabas mantojumu, iegūst nepieciešamās valodas prasmes un iegūst praktisku pieredzi par tūrisma nozares darbinieku darba apjomu un darba pienākumiem.

Labā prakse: Slovākija

Viesnīcas Academy of Ľudovít Winter Piešťany, Slovākijā, ir ilgstoša sadarbība ar lielāko Spa Resort Piešťany un daudzām citām viesnīcām un kūrortiem, kas piedāvā wellness pakalpojumus ne tikai Piešťany, bet visā Slovākijā.

Tomēr lielākais labas prakses piemērs ir viennozīmīgi, studentiem veicot savu darba pieredzi Piešťany Spa Resort. Viņi strādāja dažādos amatos, piemēram, administratora, saimniecības vadītāja, viesmīļa, spa administratora palīga amatā, viņu skolotāju un Spa Resort Piešťany darbinieku uzraudzībā. Viņu prasme vadīt cilvēkus, palīdzot organizēt dažādus mazus pasākumus un pasākumus wellness nozarē, lielā mērā sekmēja izpratni par to, kā uzvesties darba vidē. Lai sasniegtu dažādus mērķus, pirms DVB tos skaidri noteica vadītāji/skolotāji, tāpēc studenti pilnībā izprata savus uzdevumus. Pateicoties ļoti izpalīdzīgiem, saprotošiem un atbildīgiem wellness centra darbiniekiem, studenti bija daļa no uzņēmuma.

Mācībām, kas balstītas uz darbu, ir svarīga izglītības daļa Viesnīcu akadēmijā. Studenti var izmēģināt savas teorētiski iegūtās zināšanas par viesnīcu pārvaldību, ēdināšanu, labsajūtu un kopumā wellness nozari viesnīcās un labsajūtas kūrortos, piemēram, Hotel Magnólia Piešťany, Hotel Máj Piešťany, Penzión Diana Piešťany, Hotel Sandor Pavillon Piešťany, Hotel Park Piešťany vai Zuckmann villa Piešťany. Iepriekš minētajās viesnīcās un kūrortos DVB pieredze darbojas īpaši labi, it sevišķi ēdināšanas jomā.

Ļoti laba prakse bija un joprojām ir tāda, ka tiek ļoti labi sagatavoti gala eksāmeni arī zemāka līmeņa studenti. Tiek nodrošināta atgriezeniskā saite uzņēmuma tālākai attīstībai. Daudzi mūsu studenti, pateicoties šai labajai praksei, ir atraduši savu darbu iepriekšminētajās viesnīcās un kūrortos vai arī tiek dotas studentu rekomendācijas. Šāda sadarbība Hotel Academy of Ľudovít Winter padara pievilcīgāku attiecībā uz tā vietu darba tirgū.

VIII. WELL TOO PLATFORMAS IZMANTOŠANA, KĀ EFEKTĪVS INSTRUMENTS EIROPAS WELLNESS TŪRISMAPRASMJU TĪKLA DARBĪBAS ATBALSTAM

WellTo daudzvalodu platforma atbalsta Eiropas Wellless tūrisma prasmju tīkla darbību īstenošanu. Platformai ir publiska daļa un dalībnieku zona. Publiskajā daļā ir sadaļa “Dalība”, kurā ietverti tīkla noteikumi; aktīvo dalībnieku reģistrs pa valstīm; paskaidrojums, kā pieteikties dalībai tiešsaistē. Dalībnieku laukumā kandidātu pieteikumi tiek apkopoti un pieņemšana tiek veikta saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Akceptētie kandidāti ir iekļauti aktīvo biedru reģistrā. Dalībnieku vidū platforma atbalsta arī PI skolu un wellness centru saskaņošanu DVB nodrošināšanai, tostarp mobilitātei.

Publiskajā telpā ir sadaļa “Resursi”, kurā ir metodoloģijas pakete, DVB Mediatoru rokasgrāmata un saistītie mācību materiāli, kā arī mācību materiāli kopīgās SPA administratora mācību programmas īstenošanai.

Tiek atbalstīti dalībnieki šādos virzienos:

- Kopīgo mācību programmu īstenošanas kvalitātes nodrošināšanas pamatnostādņu noteikšana;
- Kopīgas mācību programmas īstenošana;
- Mediatora iecelšana un sertificēšana, mediatora padomnieku iecelšana;
- DVB mācību mediatoru iecelšana un sertificēšana;
- DVB novērtējums, tostarp attiecībā uz mobilitāti;
- DVB atpazīšana un sertifikācija mobilitātē.

Platformas funkcijas ir standarta. Tiešsaistes platformas izvēlņu joslu veido izvēlne “Mājas”, kurā ir vispārīga informācija par mācību programmu un tās struktūru; sadaļa “Mācīšanās”, kurā ir mācību moduļi; sadaļa “Par”, kurā ietverti WellTo projekta mērķi, aktivitātes un iznākumi, kā arī projekta īstenošanas periods. Sadaļā “Partneri” ir iekļauti visi WellTo projekta partneri no 5 ES valstīm – BG, SI, LV, SK un DE, kā arī katra partnera īsā bio forma, logotipi un saites uz partnera tīmekļa vietnēm. Sadaļā “Rezultāti” ir rezultāti, kas iegūti no rezultātiem kā valstu ziņojumi, izplatīšanas materiāli un bukleti. Sadaļā “Jaunumi” ir informācija par jebkāda veida pasākumiem attiecībā uz projekta partneriem kā darbsemināriem, sanāksmēm, īpašiem informācijas atjauninājumiem, biļeteniem utt. Sadaļā “Notikumi” ir iekļautas visas sanāksmes: ievads, projekta partneru sanāksmes, mērķgrupas un apspriešanās semināri. “Kontaktpersonas” ietver e-pasta veidlapu, kas paredzēta saziņai, adresei un tālruņa numuram. Valodas ikona nodrošina pāreju uz 4 partnervalstu valsts valodām – BG, SI, LV, SK un DE. Platformā ir arī apstiprinātais projekta logo, atruna, Erasmus + logo, Facebook ikona, kas ved lietotāju uz projekta Facebook profilu.

IX. KOPSAVILKUMS

Visiem jauniešiem ir vajadzīgs atbalsts, lai pārietu no izglītības uz nodarbinātību. Piedalīšanās DVB un tuvu reālām simulācijām var palīdzēt jauniešiem attīstīt karjeras izaugsmi. Tā var arī palīdzēt

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

viņiem attīstīt būtisku uzvedību, attieksmi un prasmes, kas nepieciešamas darba vietai. Mācību dalībnieku vadība praktiskajā apmācībā uzņēmuma vai starpuzņēmumu mācību centros un praktiskās apmācības saskaņošana ar PI programmas mācību programmu un mācību rezultātiem ir daži no galvenajiem starpnieka pienākumiem. Tās ir kontaktpersonas skolas vārdā un ir atbildīgas par kvalitatīvu darba vietu atrašanu, individuālā (vai kolektīva) mācību plāna sastādīšanu, līgumu parakstīšanu (kolektīvu vai individuālo) ar darba devēju, praktiskās mācīšanās uzraudzību un novērtēšanu. Starpnieki atbalsta izglītojamo pastāvīgu profesionālo attīstību uzņēmumā, uzlabo viņu darba apstākļus un palielina mācekļa prakses pievilcību.

Problēmas, ar kurām saskaras profesionālā izglītība divdesmit pirmajā gadsimtā, prasa uz izglītojamo orientētas inovatīvas un elastīgas pieejas, tostarp pārorientētu mācību programmu, lai ņemtu vērā tādus jaunus jautājumus kā tehnoloģijas, vide, svešvalodas un kultūras, uzņēmējdarbība un strauji augošo pakalpojumu nozaru vajadzības.

Velotūrisma nozares specifika prasa īpašas zināšanas. Profesionālās iemaņas, problēmu risināšana, pamata datorprasmes un daudzvalodu prasmes ir īpaši svarīgas kvalificētam amatniecības personālam. Wellness centra klienti sagaida un maksā par kvalificētiem pakalpojumiem. Tādēļ pakalpojumu sniedzējiem vajadzētu piedāvāt kvalificētus labsajūtas pakalpojumus, liekot klientu uzmanības centrā.

Ir ekonomiskās, sociālās un mācību priekšrocības, kas saistītas ar DVB trim dalībniekiem, kuri visvairāk izmanto šo modeli: izglītojamajiem, darba devējiem un sabiedrībai kopumā. DVB galvenā priekšrocība dalībniekiem ir tā, ka viņi attīsta zināšanas ne tikai tehnisko prasmju un individuālo un sociālo prasmju apguvē, bet arī socializējoties darba vietā. DVB ir potenciāls piedāvāt darba devējiem dažādas priekšrocības. Tie ietver gan finansiālus ieguvumus (t. i., produktivitātes pieaugumu), gan mīkstus pabalstus (t. i., darbinieku morāles pieaugumu), gan tūlītējus ieguvumus (t. i., darba vietā nepieciešamo prasmju apguvi), gan vidēja termiņa ieguvumus (t. i., mazāku personāla apgrozījumu) un ilgtermiņa ieguvumus (t. i., paaugstinātu rentabilitāti un uzlabotu uzņēmējdarbības sniegumu. WBL ietekme pat pārsniedz tūlītējo ietekmi uz individuālajiem izglītojamajiem, darba ņēmējiem un darba devējiem. Ieguvumi sabiedrībai ir lielāka nodarbināmība, jauniešu nodarbinātība, iekļaušanās sabiedrībā un ekonomiskā atgriešanās.

Sadarbības uzlabošana starp uzņēmumiem un PI skolām ir viens no visvairāk apspriestajiem tematiem ES līmenī – gan ES, gan valstu līmeņa pētījumi un politikas dokumenti norāda uz to, cik svarīgi ir vērsties pie praktiķiem un faktiskajiem lietotājiem par to, cik svarīgi ir sadarboties un saskaņot pieejas, lai sāktu efektīvāk sadarboties. Tomēr ne mazāk svarīgi ir attīstīt starpvalstu sadarbību, kurā tiks izveidotas jaunas starptautiskas partnerības starp PI skolām vienā valstī un uzņēmumiem citā valstī.

X. PIELIKUMI:

1. pielikums Mediatoru sertifikācija
2. pielikums Studenta pašnovērtējums
3. pielikums Studenta prasmju novērtēšana, ko aizpilda skolotājs
4. pielikums Darba vietas apraksts un darba izpildes prasības

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

5. pielikums Sadarbības līgums starp mediatoriem, PII sniedzējiem un uzņēmumiem
6. pielikums Partnervalstu līguma paraugs starp PII sniedzējiem un uzņēmumiem
7. pielikums Studenta mācību līgums
8. pielikums DVB procesa īstenošanas uzraudzība
9. pielikums Izglītojamā kompetenču novērtēšana
10. pielikums Izglītojamā prasmju novērtēšana
11. pielikums Galīgais novērtējums

1. PIELIKUMA PARAUGS DVB MEDIATORU SERTIFIKĀCIJAI

Dalībnieku grupa, kas apmāca, vada, uzrauga un koordinē DVB, sastāv no:

- 1) tiem, kuri savus uzdevumus veic PII iestādē (skolotāji), un
- 2) tiem, kuri savus uzdevumus veic drīzāk uzņēmumos vai to asociācijās (pasniedzējiem), kas apmāca studentus (gan sākotnējo PII, gan nepārtraukto PII), lai iegūtu oficiālu PII kvalifikāciju.

Starpnieka galvenie uzdevumi DVB procesa īstenošanā ietver ārpus skolas (uzņēmumā vai starpuzņēmumu mācību centros) esošo izglītojamo praktiskās apmācības plānošanu, organizēšanu un uzraudzību. Katrā intervences jomā uzdevumus var sadalīt šādi:

Programmas plānošana un novērtēšana, administrēšana un pārvaldība; instrukcija un darba koordinēšana; virzīšana un konsultēšana; profesionālā loma, darbība un attīstība.

SERTIFIKĀTS

Atzinums, ka

.....

Ir veiksmīgi pabeigusi DVB apmācību.....

UZŅĒMUMS (.....)

DATUMS (.....)

PARAKSTS (.....)

2. PIELIKUMA PARAGS STUDENTA PAŠNOVĒRTĒJUMAM

Studenta pašnovērtējuma veidlapa

Vārds:

Skola:

Atzīme:

Datums:

Lūdzu, novērtējiet sevi, izvēloties atbilstošu līmeni		Ļoti pārlicināts	Diezgan pārlicināts	Ne visai pārlicināts	Nepavisam nav pārlicināts
Komunikācijas prasmes					
Digitālās prasmes					
Uzņēmējdarbības prasmes					
Tehniskās prasmes					
Ar profesiju saistītās specifiskās prasmes					
	1.....				
	2.....				
	...				
	3.....				
	4.....				

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

3. PIELIKUMS STUDENTA PRASMJU NOVĒRTĒJUMS, KO AIZPILDA SKOLOTĀJS

Studenta prasmju novērtēšanas veidlapa

Studenta vārds:

Skola:

Skolotāja vārds:

Datums:

VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI		Neapmierinošs	Nepieciešams uzlabojums	Labi	Ļoti labi	Izcili
Attieksme pret mācībām						
Attieksme pret darbu						
Uzvedības rādītāji klasē						
Pielieto iegūtās zināšanas darbībā						
Ekonomikas pamatzināšanas						
Komandas darbs						
Vadība						
Ar profesiju saistītās specifiskās prasmes	1.....					
	2.....					
	3.....					

4. PIELIKUMS DARBA VIETAS APRAKSTS UN DARBA IZPILDES PRASĪBAS

Darba vietas apraksts: dažādās valstīs wellness nozarē ir daudz kopīga ar darba vietām. Kad darba devēji nodrošina praktiskās apmācības, papildus praktiskajām prasmēm skolēni apgūst prasmes, ko nevar apgūt skolā, īpaši: socializāciju darba vidē; reālā darba procesa dinamiku; atbildību par veiktā darba kvalitāti. Skola un darba devējs cieši sadarbojas, lai īstenotu programmu. Starpnieki ir atbildīgi par saikni starp darba devēju un studentu, viņi rūpējas par organizāciju, kā arī par visām aktivitātēm un atbalstu praktiskās apmācības īstenošanā, izmantojot darbu. Darba devējs nodrošina praktiskās apmācības nosacījumus ar darbu, un mediators ir atbildīgs par praktisko apmācību faktisko īstenošanu pa darbiem.

Skolā un darba vietā tiek atbalstīta uz darbu balstīta mācīšanās. DVB mediators darba vieta bieži vien ir organizācijā (PII, uzņēmums u.c.).

Prasības darba veikšanai:

Studentiem vajadzētu būt: komunikācijas iemaņām; emocionālajai inteliģencei; empātijai; problēmu risināšanai; digitālajām prasmēm; rakstītprasībām; daudzvalodu zināšanām; klientu apkalpošanas prasmēm; koncentrēšanās spējām uz detaļām un precizitāti; spējai veikt dažādus uzdevumus un noteikt prioritātes; komandas darba prasmēm; spējai atbilstoši komunicēt ar dažādiem klientiem un viesiem.

NOSAUKUMS	<i>(wellness tūrisma administrators,)</i>
DARBA VIETA	<i>Viesnīcas, spa centri, fitnesa centri, VET centriem, wellness SPA kompānijas, atpūtas centri, skaistumkopšanas kompānijas ar labsajūtu un SPA zonu, citas servisa iestādes; darbnīcas (kā skolas daļa), velo centri u.c.</i>
PIENĀKUMI	<i>Dažādu spa pakalpojumu sniegšana; Iekārtu uzturēšana un produktu paraugu uzskaitē; Atbildēt uz klientu jautājumiem, spēja reaģēt dažādās situācijās ar dažādiem klientiem; Glabāt dokumentāciju un uzturēt klientu datu bāzi; Uzturēt tīru darba vietu; Sadarboties ar administrāciju; Saglabāt pilnīgas zināšanas par iekārtu pareizu apkopi un lietošanu;</i>

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

	<p><i>Organizēt sanāksmes, pasākumus;</i></p> <p><i>Strādāt ar ierīcēm un instrumentiem, kas saistīti ar darba darba specifiku;</i></p> <p><i>Darbs komandā;</i></p> <p><i>Daudzvalodība;</i></p> <p><i>Citi</i></p>
--	---

5. PIELIKUMS PAR AUGS STARPNIECĪAS LĪGUMAM SATRP MEDIATORIEM, PII SNIEDZĒJIEM UN UZŅĒMUMIEM

STARPNIECĪBAS LĪGUMS

STARP

MEDIATORU.....

UN

PII SNIEDZĒJU.....

UN

UZŅĒMUMU.....

Ir panākta vienošanās, ka:

1. Starpnieks palīdz sakārtot sadarbību starp uzņēmumu un mācību iestādi.
2. Katra puse apņemas godprātīgi sadarboties ar DVB mediatoru.
3. Katra puse apņemas sadarboties, lai panāktu veiksmīgu DVB procesu.

Mediators

Paraksts, Datums:

PII sniedzējs

Atbildīgās personas paraksts, Datums:

Uzņēmums

Atbildīgās personas paraksts, Datums:

6. PIELIKUMS PARTNERVALSTU LĪGUMA PARAUŠS STARP PII SNIEDZĒJIEM UN UZŅĒMUMIEM

PARTNERVALSTU LĪGUMS

STARP

PII SNIEDZĒJU.....

UZŅĒMUMU.....

Ar šo līgumu partneri noslēdz vispārējo partnerību:

- PII sniedzējs (.....) varēs izmantot uzņēmuma (.....) telpas studentu praktiskās apmācības vajadzībām. Praktiskās apmācības grafiks ir pievienots šim līgumam.

- Uzņēmums (.....) varēs nodarbināt PII sniedzēja instruktorus pēc sekmīgas apmācības pabeigšanas.

PII sniedzējs

Atbildīgās personas paraksts, Datums:

Uzņēmums

Atbildīgās personas paraksts, Datums:

7. PIELIKUMS STUDENTU MĀCĪBU LĪGUMS

Studenta mācību līgums

Students	Uzvārds	Vārds	Tautība	Izglītības joma
Nosūtītāja iestāde (PII sniedzējs, ...)	Vārds	Address	Pilsēta	Kontaktpersona
Saņēmēja iestāde (uzņēmums ...)	Nosaukums	Adrese	Pilsēta	Kontaktpersona

Studiju programma

Mācību perioda sākuma un beigu datums: no [dienu/mēnesis/gads] līdz
[dienu/mēnesis/gads]

Nr	Programma	Ilgums	

TRIJU PUŠU SAISTĪBAS

Parakstot šo dokumentu, students, nosūtītāja iestāde (PII u.c.) un saņēmēja iestāde (uzņēmums ...) apstiprina, ka tās apstiprina mācību līgumu un ka tās ievēros visus noteikumus, par kuriem vienojušās visas puses.

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

Studējošais un saņēmēja iestāde (uzņēmēj sabiedrība) nosūtītājai institūcijai paziņos par jebkādām problēmām vai izmaiņām attiecībā uz piedāvāto mācību programmu, atbildīgajām personām, studiju laiku u.c.

Students

Studenta paraksts, Datums:

Nosūtošā iestāde/mācību iestāde, PI centrs u.c. /

Atbildīgās personas paraksts, Datums:

Saņēmēja iestāde/Uzņēmums /

Atbildīgās personas paraksts, Datums:

8. PIELIKUMS DVB PROCESA ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA

Pasākumi DVB procesa īstenošanas uzraudzībai: 1. Datu vākšana; 2. Analizēt datus; 3. Izmantot DVB datus, lai veiktu procesa uzlabojumus. **Veidot mācību ceļu sistēmu:** lai attīstītu mācību ceļus, nepieciešams līdzsvarot vairākus elementus. Ceļš ir vienkāršākais veids, kā virzīties no pašreizējās situācijas uz to, ko raksturo mācību rezultāts.

Visefektīvākie mācību ceļi aptver piecus posmus:

1. Noteikt uz darbu balstītas mācīšanās mērķus, rezultātus vai mērķus;
2. Nosaka mācību procesā iekļaujamus darba uzdevumus un darbības, kas nosaka apgūstamos posmus;
3. Loģiskas secības darba uzdevumiem un darbībām, kas atspoguļo izglītojamo pieaugošu attīstību;
4. Iesaistīt pieredzējušus darba ņēmējus un ekspertus, lai veiktu, modelētu vai demonstrētu uzdevumus izglītojamajam;
5. Integrēt izglītojamo prakses iespējas.

DVB procesa ieviešanas veidlapa/piemērs /

Aktivitātes	Iesaistītās personas	Uzlaboti mācību rezultāti (attiecībā uz konkrēto profesiju)	Statuss	Rezultāti (galīgais novērtējums)	Priekšlikumi
Mācību teorija					
Praktiskā apmācība					
Komunikācija starp visām ieinteresētajām personām					
Cits					

9. PIELIKUMS IZGLĪTOJAMĀ KOMPETENČU NOVĒRTĒŠANA

IZGLĪTOJAMĀ KOMPETENČU UZLABOŠANAS NOVĒRTĒJUMS

Datums.....

Vārds
Institūcija
Adrese

VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI					
	Neapmierinošs	Nepieciešams uzlabojums	Labi	Ļoti labi	Izcili
1. Digitālās prasmes					
2. Rakstītprasība					
3. Citas specifiskās kompetences saistībā ar profesiju/amatu					
4. Spa terapija;					
5. Masāža					
6. u.c					

10. PIELIKUMS IZGLĪTOJAMĀ PRASMJU NOVĒRTĒŠANA

IZGLĪTOJAMĀ PRASMJU NOVĒRTĒJUMS

Datums.....

Vārds	
Institūcija	
Adrese	

VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI	Neapmierinošs	Nepieciešami uzlabojumi	Labi	Ļoti labi	Izcili
1. Komunikācijas prasmes					
2. Mākslinieciskās prasmes					
3. Organizatoriskās prasmes					
4. Citas ar profesiju/darbu saistītas specifiskās prasmes: - -					

Šis projekts ir finansēts ar Eiropas Komisijas atbalstu. Šī publikācija atspoguļo tikai autoru uzskatus, un Komisija nav atbildīga par jebkādu izmantošanu, ko var iegūt no tajā ietvertās informācijas.

11. PIELIKUMS GALĪGAIS NOVĒRTĒJUMS

GALĪGĀ NOVĒRTĒJUMA VEIDLAPA

Personas vārds:

Organizācija:

VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI	Pilnībā piekrītu	Piekrītu	Nav ietekmes	Nepiekrītu	Pilnībā nepiekrītu
<i>Galveno pienākumu izpilde</i>					
<i>Uzvedības rādītāju uzlabošana</i>					
<i>Akadēmisko zināšanu piemērošana darbībai</i>					
<i>DVB procesa uzlabošana</i>					
<i>Partnervalstu attiecību uzlabošana</i>					
<i>Cits</i>					

Datums: